

**PROGRAM RADA
DOO FONDA ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE
SREDINE
ZA 2025. GODINU**

Contents

PRAVNI I FINANSIJSKI ASPEKTI DRUŠTVA	5
1.1. ORGANI DRUŠTVA.....	5
1.2. ORGANIZACIJA I KADROVSKA STRUKTURA	6
1.3. DJELATNOST DRUŠTVA	7
1.4. OBEZBJEĐIVANJE SREDSTAVA ZA RAD DRUŠTVA I NAČIN KORIŠĆENJA	7
1.5. DODJELJIVANJE SREDSTAVA KORISNICIMA.....	8
ADMINISTRATIVNO TEHNIČKI ASPEKTI POSLOVANJA DRUŠTVA	8
2.1. SJEDNICE ODBORA DIREKTORA DRUŠTVA.....	8
2.2. PRAVNI I OPŠTI POSLOVI	8
2.3. JAVNE NABAVKE ZA POTREBE DRUŠTVA	9
2.4. SLOBODAN PRISTUP INFORMACIJAMA	9
2.5. PLAN INTEGRITETA	10
2.6. STRUČNO USAVRŠAVANJE ZAPOSLENIH	10
2.7. SARADNJA SA OSTALIM SUBJEKTIMA.....	10
2.8. FINANSIJSKO POSLOVANJE.....	12
2.9. DRUŠTVENO ODGOVORNO POSLOVANJE	12
FINANSIRANJE, PLANIRANJE I REALIZACIJA PROJEKATA.....	13
3.1. PROJEKTI SLUŽBE ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE I KLIMATSKE PROMJENE	15
3.1.1. JAVNI KONKURS ZA DODJELU BESPOVRATNIH SREDSTAVA (SUBVENCija) JEDINICAMA LOKALNIH SAMOUPRAVA ZA REALIZACIJU PROJEKTA UKLANJANJA OTPADA ODBAČENOG U ŽIVOTNU SREDINU (TZV. „DIVLJE DEPONJE”).....	15
3.1.2. JAVNI KONKURSI ZA DODJELU BESPOVRATNIH SREDSTAVA (SUBVENCija) ZA REALIZACIJU PROJEKTA NABAVKE KOMUNALNE OPREME I UREĐAJA ZA UPRAVLJANJE OTPADOM	16
3.1.3. JAVNI KONKURS ZA DODJELU BESPOVRATNIH SREDSTAVA (SUBVENCija) JEDINICAMA LOKALNE SAMOUPRAVE ZA PROJEKTOVANJE, UREĐENJE I ODRŽAVANJE ZELENIH POVRŠINA ..	17
3.1.4. ZAŠTITA I OČUVANJE PRIRODNIH VRIJEDNOSTI NACIONALNIH PARKOVA KROZ UNAPREĐENJE SLUŽBI FIZIČKE ZAŠTITE	17
3.1.5. UNAPREĐENJE KOMUNALNE INFRASTRUKTURE U NP DURMITOR-SEPARATOR MASTI	18
3.1.6. SANACIJA STAZE OKO CRNOG JEZERA	18
3.1.7. PROJEKAT SAKUPLJANJA ELEKTRIČNOG/ELEKTRONSKOG OTPADA IZ DOMAĆINSTVA	19
3.1.8. PRIKUPLJANJE VOZILA VAN UPOTREBE SA TERITORIJE CRNE GORE.....	20
3.1.9. UNAPREĐENJE INFRASTRUKTURE VODOSNABDIJEVANJA, OČUVANJA VODOIZVORIŠTA I ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE U LOKALNIM SAMOUPRAVAMA	20
3.1.10. UNAPREĐENJE KATASTRA ZAGAĐIVAČA ŽIVOTNE SREDINE I INTEGRACIJA U INFORMACIONI SISTEM ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE (II FAZA) I RAZVOJ DJELATNOSTI EKO- FONDA	21
3.1.11. UNAPREĐENJE USLOVA ZA VISOKOŠKOLSKO OBRAZOVANJE IZ OBLASTI EKOLOGIJE U CRNOJ GORI	23
3.2. PROJEKTI SLUŽBE ENERGETSKE EFIKASNOSTI I OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE	23

3.2.1. PODSTICAJI ZA UNAPREĐENJE E-MOBILNOSTI U CRNOJ GORI	24
3.2.2. JAVNI KONKURS ZA DODJELU BESPOVRATNIH SREDSTAVA (SUBVENCIJA) ZA KUPOVINU UREĐAJA U DOMAĆINSTVU ENERGETSKI EFIKASNIM UREĐAJIMA	24
3.2.3. PODSTICAJI ZA PRIMJENU MJERA ENERGETSKE EFIKASNOSTI U DOMAĆINSTVIMA	25
3.2.4. PODSTICAJI ZA PRIMJENU MJERA ENERGETSKE EFIKASNOSTI U JAVNOM SEKTORU	26
3.2.5. MODERNIZACIJA JAVNE RASVJETE I OZNAČAVANJE OBJEKATA U OKVIRU KOMPLEKSA KLINIČKOG CENTARA CRNE GORE	26
3.3. PROJEKTI IZ OBLASTI MEĐUNARODNE I PARTNERSKE SARADNJE	27
3.3.1. SARADNJA SA ZELENIH KLIMATSKIM FONDOM	27
3.3.2. INTERREG DUNAVSKI TRANSNACIONALNI PROGRAM (DTP)	28
3.3.3. JAVNI FOND ZA ŽIVOTNU SREDINU REPUBLIKE SLOVENIJE	29
3.3.4. SARADNJA SA ELEKTROPRIVREDOM CRNE GORE	29
3.3.5. FINANSIRANJE IZRADE PROJEKTNE DOKUMENTACIJE ZA REALIZACIJU INFRASTRUKTURNIH PROJEKATA	30
3.3.6. IPA SOUTH ADRIATIC PROGRAM	31
INTERREG EURO MED 2021 - 2027 MJERE ENERGETSKE EFIKASNOSTI U JAVNOJ RASVJETI I RAZMJENA EKONOMSKIH/EKOLOŠKIH PRAKSI ULAGANJA U ODRŽIVU ENERGIJU U CILJANOM PREKOGRANIČNOM REGION (PROLIGHT)	31
ODRŽIVO UPRAVLJANJE MORSKIM SENTINEL VRSTAMA I INTERAKCIJA LJUDSKIH AKTIVNOSTI (SAMESEA)	32
KOMUNIKACIONA STRATEGIJA 2024-2026.	32
ZAKLJUČAK	33
TABELARNI PREGLED AKTIVNOSTI I PROJEKATA PREDVIĐENIH PROGRAMOM RADA ZA 2025. GODINU	39
3.1.3. JAVNI KONKURS ZA DODJELU BESPOVRATNIH SREDSTAVA (SUBVENCIJA) JEDINICAMA LOKALNE SAMOUPRAVE ZA PROJEKTOVANJE, UREĐENJE I ODRŽAVANJE ZELENIH POVRŠINA ..	40

Vlada Crne Gore na sjednici od 22. novembra 2018. godine donijela je Odluku o osnivanju Fonda za zaštitu životne sredine (u daljem tekstu Eko-fonda). Odlukom su definisani: Status Eko-fonda kao društva sa ograničenom odgovornošću, djelatnost, organi društva i njihova ovlaštenja, organizacija društva, osnovni kapital, finansiranje i korišćenje sredstava. Fond za zaštitu životne sredine osnovan je na osnovu Zakona o životnoj sredini („Službeni list CG”, broj 52/16) u cilju prikupljanja i distribucije finansijskih sredstava za zaštitu, očuvanje, održivo korišćenje i unaprjeđivanje životne sredine na teritoriji Crne Gore. Otpočeo je sa radom upisom u Centralni registar privrednih subjekata, reg. broj: 5-0923251/005 od 03.03.2020. godine.

Organizacija, nadležnosti i način rada organa Društva uređeni su Statutom i drugim opštim aktima, u skladu sa zakonom. Statut sadrži opšte odredbe, naziv i sjedište, pečat, odgovornost za obaveze Društva, zastupanje, djelatnost Društva, unutrašnju organizaciju, osnovni kapital Društva, način upravljanja Društvom, organe Društva, finansijsko poslovanje i izvještavanje, knjigu odluka Društva, javnost rada, kao i druga pitanja od značaja za rad Društva.

Crna Gora aktivno radi na nacionalnom i međunarodnom nivou kako bi dala svoj doprinos u globalnoj borbi protiv klimatskih promjena i zaustavljanju degradacije životne sredine. Pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji (u daljem tekstu EU) zahtijeva aktivnu ulogu svih segmenata društva, te Eko-fond ima značajno učešće u procesu integracija i ostvarivanja daljeg napretka u implementaciji pravne tekovine EU posebno u okviru Poglavlja 27-životna sredina i klimatske promjene, kao i ispunjavanja međunarodnih obaveza koje je Crna Gore preuzela pristupanjem konvencijama i sporazumima iz oblasti životne sredine.

Svoju djelatnost Eko-fond ostvaruje u saradnji sa nadležnim tijelima državne uprave i organima državne uprave nadležnim za zaštitu životne sredine, lokalnim samoupravama, stručnim i naučnim institucijama, civilnim sektorom. U obavljanju svoje djelatnosti Eko-fond primjenjuje načela transparentnosti i javnosti, objektivnosti i odgovornosti u odlučivanju i primjene priznatih standarda dobre prakse.

Zadatak Eko-fonda je osiguranje finansijskih sredstava za realizaciju projekata, programa i aktivnosti čiji je cilj postizanje sistemskog i cjelovitog očuvanja kvaliteta svih komponenti životne sredine, očuvanja biodiverziteta, racionalnog korišćenja prirodnih resursa i energije kao osnovnih uslova održivog razvoja, a sve u cilju postizanja osnovnog prava građana na čistu i zdravu životnu sredinu. Sufinansirajući projekte i programe zaštite životne sredine i klimatsko-energetske oblasti, Eko-fond će postati jedan od pokretača snažnijeg ekonomskog, privrednog i infrastrukturnog razvoja Crne Gore, uz transparentnost i efikasnost u procedurama obezbjeđivanja, upravljanja i namjenskog korišćenja sredstava.

Svojim radom Eko-fond teži da postane prepoznatljivi subjekat, koji će finansijskom i tehničkom podrškom doprinijeti postizanju ciljeva održivog razvoja, kao i drugih relevantnih domaćih i međunarodnih dokumenata iz oblasti zaštite životne sredine i energetsko-klimatske oblasti, zatim biti poželjan partner domaćim i međunarodnim institucijama uz povoljno radno okruženje koje okuplja obrazovan, kvalitetan i stručan kadar i njeguje timski rad baziran na dobrim međuljudskim odnosima i profesionalizmu u obavljanju svoje djelatnosti.

Eko-fond donosi godišnji Program rada i finansijski plan, na koje daje saglasnost Vlada Crne Gore. Izvještaj o realizaciji Programa rada i Finansijskog plana Eko-fond podnosi najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu.

Program rada i Finansijski plan za 2025. godinu sadrži osnovne i sažete informacije o aktivnostima i poslovanju Društva. Partneri/korisnici koji su obuhvaćeni Programom rada i

koji mogu ostvariti pravo na subvenciju su: građani, privredni subjekti, javne institucije i civilni sektor.

PROGRAM RADA FONDA ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE ZA 2025. GODINU

Godišnji Program rada obezbjeđuje planiranje aktivnosti d.o.o. „Fonda za zaštitu životne sredine” za 2025. godinu, u cilju ostvarivanja osnovne djelatnosti Društva, kao i adekvatne pripreme finansijskog plana kojim se obezbjeđuje planiranje troškova rada i finansiranje pripreme, sprovođenja i razvoja programa, projekata i sličnih aktivnosti u oblasti očuvanja, održivog korišćenja, zaštite i unaprjeđivanja životne sredine, energetske efikasnosti i korišćenja obnovljivih izvora energije, na državnom i lokalnom nivou.

Godišnji program rada obuhvata planirane aktivnosti Društva i njihovu realizaciju, i to:

- ♦ PRAVNE I FINANSIJSKE ASPEKTE DRUŠTVA
- ♦ ADMINISTRATIVNO-TEHNIČKE ASPEKTE POSLOVANJA DRUŠTVA
- ♦ FINANSIRANJE, PLANIRANJE I REALIZACIJU PROJEKATA I AKTIVNOSTI
- ♦ PROJEKTE ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE I KLIMATSKIH PROMJENA
- ♦ PROJEKTE ENERGETSKE EFIKASNOSTI I OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE
- ♦ PROJEKTE IZ OBLASTI MEĐUNARODNE SARADNJE
- ♦ KOMUNIKACIONU STRATEGIJU
- ♦ ZAKLJUČAK
- ♦ TABELARNI PREGLED AKTIVNOSTI I PROJEKATA PREDVIĐENIH PROGRAMOM RADA ZA 2025. GODINU

PRAVNI I FINANSIJSKI ASPEKTI DRUŠTVA

Na osnovu člana 68 i 77 Zakona o privrednim Društvima („Službeni list RCG”, broj 6/02 i „Službeni list CG”, br. 17/07, 80/08, 36/11, 065/20 i 146/21), člana 8 Odluke o osnivanju Fonda za zaštitu životne sredine („Službeni list CG”, broj 18/18, 5/20), kao i Statuta Društva („Službeni list CG”, br. 61/19 i 12/20) Eko-fond je registrovan kod Centralnog registra privrednih subjekata u Podgorici dana 03.03.2020. godine, kao društvo sa ograničenom odgovornošću.

1.1. Organi Društva

Odbor direktora, kao organ upravljanja Društva, utvrđuje poslovnu politiku, utvrđuje predlog Statuta Društva i opštih akata koje donosi Osnivač, donosi odluke o korišćenju sredstava čija vrijednost prelazi 200.000,00€, utvrđuje Godišnji finansijski izvještaj, Izvještaj o poslovanju i završni račun Društva, usvaja Godišnji program rada i Finansijski plan Društva uz saglasnost Osnivača, predlaže Osnivaču promjenu kapitala Društva, predlaže Osnivaču raspodjelu dobiti i način pokrića gubitaka, predlaže Izvršnog direktora kojeg imenuje Osnivač, donosi akt o unutrašnjoj organizaciji sistematizaciji radnih mjesta i druga opšta akta, donosi poslovnik o radu, odlučuje o dugoročnoj poslovnoj saradnji i zajedničkim ulaganjima sa drugim licima i odlučuje u drugom stepenu o pravima zaposlenih u Društvu.

Programom rada i Finansijskim planom Eko-fonda za svaku tekuću godinu, Odbor direktora Eko-fonda utvrđuje izvore i namjenu finansijskih sredstava i prioritete za dodjelu sredstava u skladu sa nacionalnim strategijama i drugim sektorskim dokumentima koji utvrđuju prioritete

u područjima zaštite životne sredine, klimatskih promjena i unaprjeđenja energetske efikasnosti. Mandat predsjednika i članova Odbora direktora ističe danom usvajanja Godišnjih finansijskih iskaza i Izvještaja o poslovanju Društva.

Izvršni direktor Društva, kao organ rukovođenja, organizuje i vodi poslovanje Društva, zastupa i predstavlja Društvo, izvršava odluke Odbora direktora, predlaže akte koje donosi Odbor direktora i odgovoran je za njihovo sprovođenje, donosi odluke o korišćenju sredstava čija vrijednost ne prelazi 200.000,00€, priprema i podnosi Odboru direktora Predlog godišnjeg Programa rada, Finansijskog plana i Godišnjeg finansijskog izvještaja, Izvještaja o poslovanju i Završnom računu Društva.

Izvršnog direktora imenuje Vlada na osnovu sprovedenog Javnog konkursa i razrješava, a mandat mu traje četiri godine uz mogućnost ponovnog imenovanja.

1.2. Organizacija i kadrovska struktura

Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, broj 01-077/21-312/2 od 01.12.2021. godine, definisane su sljedeće organizacione jedinice:

- Služba za projekte energetske efikasnosti i obnovljive izvore energije (6 izvršilaca)
- Služba za projekte zaštite životne sredine i klimatske promjene (6 izvršilaca)
- Služba za razvoj i implementaciju međunarodnih i partnerskih projekata (6 izvršilaca)
- Služba za finansije i računovodstvo (5 izvršilaca)
- Služba za pravne i opšte poslove (8 izvršilaca)

U Eko-fondu je ukupno zaposleno 24 lica (Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta predviđeno je zaposlenje 41 izvršilaca), od kojih je 21 lica zaposleno na osnovu ugovora o radu na neodređeno, dvoje lica na osnovu ugovora o radu na određeno, dok je sa Izvršnim direktorom radni odnos zasnovan do isteka mandata. Takođe, napominjemo da su troje zaposlenih na dužem bolovanju.

Iz prethodno navedenog proizilazi da Eko-fond operativno posluje sa ukupno 21 zaposlenim.

Što se tiče angažmana lica po osnovu ugovora o djelu napominjemo da je Eko-fond sklopio ugovore o djelu sa 9 lica za obavljanje stručnih i konsultantskih usluga na period od tri do šest mjeseci, odnosno za vremenski period trajanja projekta, uz mogućnost produženja istog.

U predstojećem periodu kontinuirano će se voditi računa o opterećenosti postojećih kadrova i mogućnostima preraspodjele istih između organizacionih jedinica, a sve u cilju adekvatnog upravljanja ljudskim i finansijskim resursima, u maniru dobrog domaćina. Oblasti u kojima će biti potreban transfer znanja uključuju: pripremu i sprovođenje javnih konkursa (izrada prijavnih obrazaca, alati za elektronsku prijavu, organizacija i izrada baze podataka prijavljenih projekata, i sl.), kreiranje i korišćenje različitih instrumenata finansijske podrške, vođenje projekata (baze podataka), monitoring projekata i njihovih efekata (izvještavanje, definisanje i praćenje indikatora uspješnosti), upravljanje projektima (od ideje do realizacije samog projekta) primjena najboljih raspoloživih tehnologija u oblasti zaštite životne sredine, klime i unaprjeđenja energetske efikasnosti, vizualizacija i sprovođenje promotivnih aktivnosti i osiguravanje vidljivosti rezultata rada Društva, kao uspješnog i pristupačnog servisa svim građanima, privrednicima i institucijama u Crnoj Gori.

1.3. Djelatnost Društva

Članom 4 Odluke o osnivanju Fonda za zaštitu životne sredine („Službeni list CG”, broj 18/18, 5/20), kao osnovna djelatnost Društva definisano je finansiranje pripreme, sprovođenja i razvoja programa, projekata i sličnih aktivnosti u oblasti očuvanja, održivog korišćenja, zaštite i unaprjeđivanja životne sredine, energetske efikasnosti i korišćenja obnovljivih izvora energije, na državnom i lokalnom nivou.

Članom 13 Statuta Fonda za zaštitu životne sredine („Službeni list CG”, br. 61/19 i 12/20) osnovna djelatnost Društva podrazumijeva sledeće:

- sprovođenje nacionalnih strateško-planskih dokumenata iz područja zaštite životne sredine, održivog razvoja i energetske efikasnosti;
- posredovanje u vezi sa finansiranjem zaštite životne sredine, energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije iz sredstava obezbijeđenih iz kredita, donacija i pomoći, instrumenata, programa i fondova Evropske unije, Ujedinjenih nacija i međunarodnih organizacija, stranih ulaganja namijenjenih zaštiti životne sredine od stranih država, finansijskih institucija i domaćih i stranih pravnih i fizičkih lica;
- vođenje baze podataka o programima, projektima i sličnim aktivnostima u području zaštite životne sredine i energetske efikasnosti, potrebnim i raspoloživim finansijskim sredstvima za njihovo ostvarivanje;
- uspostavljanje i ostvarivanje saradnje sa međunarodnim i domaćim finansijskim institucijama i drugim pravnim i fizičkim licima, radi finansiranja zaštite životne sredine i energetske efikasnosti, u skladu sa nacionalnim strateško-planskim dokumentima iz oblasti zaštite životne sredine, energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije; i
- druge poslove koje se odnose na finansiranje zaštite životne sredine i energetske efikasnosti.

1.4. Obezbjeđivanje sredstava za rad Društva i način korišćenja

Članom 6 Odluke o osnivanju Fonda za zaštitu životne sredine („Službeni list CG”, broj 18/18, 5/20) definisano je da se finansiranje Društva obezbjeđuje u skladu sa zakonom. Sredstva za finansiranje Eko-fonda obezbjeđuju se iz:

- budžeta Crne Gore;
- **sredstava eko-naknada;**
- **aukcije emisionih kredita**
- **naknade koju plaća prodavac lagane plastične kese za nošenje, debljine zida veće od 50 mikrona**
- kredita, **donacija** i pomoći;
- **instrumenata, programa i fondova Evropske unije, Ujedinjenih nacija i međunarodnih organizacija;**
- stranih ulaganja namijenjenih zaštiti životne sredine, i
- drugih izvora u skladu sa zakonom.

Označena sredstva finansiranja čine realne izvore prihoda.

Društvo može učestvovati i u sufinansiranju programa, projekata i sličnih aktivnosti koje se sprovode na teritoriji Crne Gore, kada ih organizuju i finansiraju međunarodne organizacije, finansijske institucije i tijela, kao i druga strana pravna lica.

1.5. Dodjeljivanje sredstava korisnicima

Sredstva Eko-fonda dodjeljuju se korisnicima radi sufinansiranja projekata, programa i sličnih aktivnosti, u skladu sa Statutom i pravilnicima Društva. Korisnici sredstava Eko-fonda mogu biti: privredna društva i druga pravna i fizička lica registrovana u skladu sa zakonom, preduzetnici, lokalna samouprava, organi državne uprave i druga pravna lica koja se finansiraju iz budžeta države, nevladine organizacije i fizička lica, koja imaju sjedište, odnosno prebivalište na teritoriji Crne Gore. Sredstva Eko-fonda dodjeljuju se korisnicima u vidu: bespovratnih sredstava-subvencija, donacija, sponzorstva i zajmova, a dodjeljuju se na osnovu javnoih konkursa koji raspisuje Eko-fond, kao i direktnom dodjelom sredstava.

Godišnji program raspisivanja javnih konkursa za dodjeljivanje finansijskih sredstava usvaja Odbor direktora na prijedlog Izvršnog direktora Eko-fonda, a u skladu sa godišnjim Programom rada i Finansijskim planom Eko-fonda. Godišnji program raspisivanja javnih konkursa može se tokom sprovođenja a u skladu sa promjenama u Programu rada, odnosno Finansijskom planu mijenjati i dopunjavati, na predlog izvršnog direktora Eko-fonda.

ADMINISTRATIVNO TEHNIČKI ASPEKTI POSLOVANJA DRUŠTVA

Administrativno tehnički aspekti poslovanja odnose se na sljedeće poslove:

2.1. Sjednice Odbora direktora Društva

Odbor direktora, shodno ovlašćenjima utvrđenim Statutom i aktima Društva, kontinuirano će i tokom 2025. godine nadzirati vođenje poslova Društva.

Na sjednici Vlade Crne Gore br.10-100/24-6921/3 od 19.12.2024. godine donijeta je Odluka o razrješenju prethodnog Odbora direktora kao i imenovanju novog Odbora direktora u sledećem sastavu: Svetlana Drobnjak, profesorica srpske književnosti i jezika, Andrej Vučeković, magistar ekonomskih nauka, Ksenija Kljajić dipl. inženjerka metalurgije, Marija Đurović, dipl. menadžerka turizma i Miloje Šundić dr.sc,nat.

Za predsjednicu Odbora direktora izabrana je Svetlana Drobnjak.

2.2. Pravni i opšti poslovi

- Priprema pravnih akata, ugovora, odluka i zaključaka, izvještaja i zapisnika za potrebe Društva;
- Priprema opštih i internih akata Društva;
- Sprovođenje javnih oglasa i konkursa za zapošljavanje;
- Priprema ugovora o radu, odluka o izboru kandidata; ugovora sa korisnicima;
- Vođenje personalne evidencije zaposlenih u Društvu;
- Angažovanje spoljnih saradnika za potrebe realizacije projektnih aktivnosti u zavisnosti od potreba Društva;
- Pripreme i analize sporazuma o partnerstvima, poslovnoj saradnji i subvencijama;
- Vođenje registra emisionih kredita;
- Rješavanje radno-pravnih pitanja zaposlenih (zahtjevi, inicijative, zarade, naknade, službena putovanja i sl.);
- Praćenje evidencije rada, uključujući praćenje bolovanja, godišnjih odmora, službenih putovanja;
- Rješavanje shodno primjeni Zakona o slobodnom pristupu informacijama;

- Donošenje Plana integriteta institucije i usvajanje izvještaja o sprovođenju Plana integriteta;
- Praćenje i koordinacija korišćenja službenog automobila;
- Evidencija i koordinacija korišćenja imovine;
- Vođenje kancelarijskog poslovanja;
- Arhiviranje.

Postoji realna potreba za nadogradnju postojeće informatičke infrastrukture, koja bi omogućila razvoj institucije u odnosu na njene potrebe, izbjegavanje mogućnosti greške slanja i gubljenja pošte, elektronski način vođenja arhiva; održavanje domena za veb-sajt/portala, itd.

Eko-fond posjeduje službeno vozilo marke Toyota, registarskih oznaka PGCGL57, radi obavljanja redovnih službenih poslova iz nadležnosti Eko-fonda.

2.3. Javne nabavke za potrebe Društva

Poslovi javne nabavke i tokom 2025. godine odnosiće se na izradu godišnjeg Plana javnih nabavki, sprovođenje procedura javnih nabavki shodno Zakonu, kao i zaključivanje ugovora javnih nabavki.

U skladu sa Zakonom o javnim nabavkama („Sl. list CG”, broj 74/2019, 3/23,11/23), kao i obezbijeđenim finansijskim sredstvima za poslovanje, a za potrebe obezbjeđenja adekvatnog poslovanja, predviđeno je pokretanje postupaka jednostavnih nabavki shodno operativnim potrebama Društva, kao i otvorenih postupaka javne nabavke u skladu sa projektnim aktivnostima iz Programa rada. Plan javnih nabavki je donesen i objavljen na portalu javnih nabavki u skladu sa članom 84 Zakona o javnim nabavkama,

2.4. Slobodan pristup informacijama

U Društvu se redovno obavljaju poslovi shodno odredbama Zakona o slobodnom pristupu informacijama („Sl. list CG”, broj 44/12 i 30/17) i vodi se računa o transparentnosti organa upravljanja i proaktivnom objavljivanju informacija. Sa tim u vezi sve informacije shodno članu 12 Zakona a koji se odnosi na proaktivni pristup informacijama su javno objavljene na internet stranici i to:

- vodič za slobodan pristup informacijama;
- javne registre i javne evidencije;
- programe i planove rada;
- izvještaje i druga dokumenta o radu i stanju u oblastima iz svoje nadležnosti;
- nacрте, predloge i konačne tekstove strateških dokumenata i planova i programa za njihovo sprovođenje;
- nacрте i predloge zakona i drugih propisa, kao i mišljenje eksperata iz te oblasti;
- pojedinačne akte i ugovore o raspolaganju finansijskim sredstvima iz javnih prihoda i državnom imovinom;
- spisak službenika sa njihovim zvanjima;

-spisak javnih funkcionera i liste obračuna njihovih zarada i drugih primanja i naknada u vezi sa vršenjem javne funkcije;

-rješenja i druge pojedinačne akte koji su od značaja za prava, obaveze i interese trećih lica;

-informaciji kojoj je po zahtjevu pristup odobren.

2.5. Plan integriteta

Zakonom o sprečavanju korupcije („Sl. list CG”, broj 54/24) uvedena je obaveza donošenja Plana integriteta za sve organe vlasti u skladu sa Pravilima za izradu i sprovođenje plana integriteta. Sa tim u vezi, a shodno članu 78 stav 1 navedenog Zakona, propisano je da starješina, odnosno odgovorno lice u organu vlasti, rješenjem odredi menadžera integriteta.

Shodno gore navedenom u Društvu je imenovan menadžer integriteta i radna grupa za izradu Plana integriteta, i isti je donesen dana 27.09.2024. godine na period od dvije godine. Društvo ima obavezu da dostavlja Izvještaj o sprovođenju Plana integriteta Agenciji za sprječavanje korupcije najkasnije do 15.04. za prethodnu godinu.

2.6. Stručno usavršavanje zaposlenih

Na osnovu identifikovanih potreba zaposlenih Eko-fond će i tokom 2025. godine važnost posvetiti edukaciji i unaprjeđenju potencijala zaposlenih, ali i ulaganju u unapređenje njihovih profesionalnih znanja, sposobnosti i vještina u cilju unapređenja poslovanja Društva. Investiranje u zaposlene kroz obuke i obrazovanje, studijske posjete, rad na osposobljavanju u skladu sa potrebama Društva, kao i rad na njegovanju korporativne kulture, u cilju postizanja konkurentne prednosti institucije.

Sa tim u vezi, tokom 2025. godine zaposleni u Eko-fondu će u skladu sa potrebama radnog mjesta i kvalifikacijama imati mogućnost stručnog osposobljavanja i usavršavanja kako na nacionalnom tako i međunarodnom nivou.

2.7. Saradnja sa ostalim subjektima

U cilju efikasnog izvršavanja programskih i razvojnih zadataka Društva, posebna pažnja tokom 2025. godine biće posvećena strateškom unaprjeđenju saradnje na nacionalnom i međunarodnom nivou.

♦ Među-institucionalna saradnja na nacionalnom nivou

Državna uprava i organi državne uprave – U svom poslovanju Eko-fond će i ubuduće biti upućen na saradnju prije svega: sa nadležnim Ministarstvom ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, Agencijom za zaštitu životne sredine, Ministarstvom energetike, Ministarstvom turizma, Ministarstvom saobraćaja, Ministarstvom finansija, Ministarstvom ekonomskog razvoja i ostalim organima državne uprave. Saradnja će se temeljiti na izradi i definisanju programa i politika rada Društva, odabiru prioritetnih projekata, shodno uspostavljenoj politici i strateškim smjernicama organa Državne uprave i organa uprave u oblasti zaštite i unaređenja stanja životne sredine, davanju mišljenja na zakonska i podzakonska akta, učešću u radnim grupama, itd. Takođe, po prirodi posla Eko-fond će svoje poslovanje činiti transparentnim kroz slanje odgovarajućih izvještaja nadležnim ministarstvima.

Lokalna samouprava i organizacije civilnog društva - u sprovođenju poslovne politike Eko-fonda saradnja sa lokalnim samoupravama i civilnim društvom je od izuzetnog značaja u cilju unapređenja kvaliteta životne sredine. Imajući u vidu da lokalne samouprave i civilna društva vrše poslove koji se odnose na uspostavljanju sistema zaštite i unapređenja životne sredine na svojoj teritoriji, predlaganje i sprovođenje mjera, izradu i praćenje implementacije lokalnih planova, odobrenih programa i projekata iz oblasti zaštite životne sredine i energetske efikasnosti, saradnja sa lokalnim samoupravama će doprinjeti ispunjavanju osnove misije Eko-fonda, kao i usmjeravanju privrede u smjeru smanjenja zahtjeva za potrošnjom prirodnih resursa, energije i primjene pristupa ekološki prihvatljivijeg poslovanja.

Imajući u vidu obim i složenost problematike zaštite životne sredine neophodna je uska saradnja sa naučno-istraživačkim i obrazovnim institucijama. Zaštita prirode i životne sredine postala je vrlo važno društveno i političko pitanje što dovodi do promjene u razmišljanju, pristupu i djelovanju u svim segmentima životne sredine. U svrhu unapređenja zaštite životne sredine, a posebno radi postizanja ciljeva u poboljšanju kvaliteta vazduha, zemljišta, vode, mora, čistije proizvodnje, upravljanja otpadom, smanjenja emisija štetnih gasova, zelene ekonomije Eko-fond će i dalje podsticati obrazovne, istraživačke i razvojne studije te sufinansirati odgovarajuće programe, projekte i slične aktivnosti. U tom smislu planirano je angažovanje akademskih institucija i stručnih pojedinaca na projektima, izradi studija itd., kao i putem komisija u aktivnostima Eko-fonda.

♦ Učešće u radnim grupama

Predstavnici Eko-fonda će biti i u 2025. godini aktivni učesnici sljedećih radnih grupa:

- Radna grupa za finansiranje održivog razvoja;
- Radna grupa za pravednu tranziciju;
- Radna grupa za mitigaciju i adaptaciju na klimatske promjene;
- Radna grupa za sprovođenje politike održivog razvoja;
- Radna grupa za izradu Zakona o korišćenju energije iz obnovljivih izvora energije;
- Radna grupa Eko-škole;
- Radna grupa za izradu Nacionalnog energetskog i klimatskog plana (National Energy and Climate Plan- NECP);
- Nacionalni savjet za održivi razvoj;
- Radna grupa za izradu strategije pametne specijalizacije;
- Radna grupa za Izradu Strategije biodiverziteta sa Akcionim planom;
- Radna grupa za praćenje izrade Lokalnog plana zaštite životne sredine Opštine Zeta za period 2024-2028. godina.
- Radna grupa za izradu zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena;
- Radna grupa za pristupanje LIFE programu
- Radna grupa za adaptaciju i mitigaciju na klimatske promjene
- BEST program EU i Svjetske banke (core tima)
- Operativni tim za sprovođenje industrijske politike Crne Gore

Saradnja sa međunarodnim finansijskim institucijama i organizacijama

Na osnovu projekcije prihoda, shodno trenutnom stanju, neophodno je obezbijediti stabilan izvor prihoda poslovanja Eko-fonda i shodno tome raditi na privlačenju međunarodnih

sredstava kroz prepoznavanja dostupnih fondova i uspostavljanje bilateralne saradnje sa međunarodnim finansijskim institucijama i organizacijama, kao i nastojati da se uključi u procese planiranja i programiranja korišćenja pretpristupnih fondova Evropske unije.

Pomoć međunarodnih organizacija imaće poseban značaj u prvim godinama poslovanja društva, dok će sa razvijanjem djelatnosti ta pomoć dobijati na značaju, a odnosiće se prije svega na prenošenje odgovarajućih iskustava, transfer znanja i vještina, kao i na podizanje tehničko-administrativnih kapaciteta Društva i sprovođenja zajedničkih projekata.

2.8. Finansijsko poslovanje

Izrada i revizija godišnjeg Finansijskog plana i Plana nabavki;

Redovno godišnje izvještavanje o sprovođenju finansijskog plana, interno mjesečno praćenje sprovođenja finansijskog plana;

Praćenje, analiza i izrada izvještaja o naplaćenim naknadama i prihodima Društva;

Namjensko trošenje sredstava i osiguranje zakonitosti finansijskog poslovanja;

Praćenje propisa iz oblasti finansijskog poslovanja Društva.

2.9. Društveno odgovorno poslovanje

Društveno odgovorno poslovanje predstavlja posvećenost i doprinos Eko-fonda održivom razvoju kroz svoj rad, što podrazumijeva odgovoran odnos prema svojim interesnim stranama – lokalnom okruženju, životnoj sredini, kao i društvu u cjelini, i kao takvo iskazuje svoju predanost da se sve poslovne aktivnosti obavljaju na zakonom dozvoljen način i uz poštovanje najviših etičkih i poslovnih standarda uz odgovornost u pogledu poslovne etike i ponašanja. Svjesni uticaja na društvo i životnu sredinu u cjelini koji proizilaze iz poslovanja Društva i tokom 2025. godine, nastaviće se kontinuirani doprinos održivom razvoju.

Eko-fond će i ubuduće težiti statusu društveno odgovornog preduzeća kroz uspostavljanje takvog pravca poslovanja da društvenu odgovornost učini sastavnim dijelom svojih politika, organizacione kulture, struktura i aktivnosti. Neki od načina na koje se to već postiglo su sljedeći: kroz viziju i misiju osnivanja Eko-fonda jasno i precizno definisano je opredjeljenje za društveno odgovorno poslovanje, donošenjem pravilnika i drugih internih akta koji su definisali pravila i procedure, motivisanje zaposlenih da podrže i da se uključe u aktivnosti društvene odgovornosti; usvajanjem kodeksa ponašanja ili etički kodeks kojim se konkretizuje posvećenost društva principima društvene odgovornosti; uključivanjem društvene odgovornosti kao ključnog elementa strategije poslovanja društva.

Društvena odgovornost poslovanja postaje sve važnija komponenta poslovanja Eko-fonda koji nastoji zadovoljiti sve zahtjevnije etičke, ekološke, pravne i javne standarde. Društveno odgovorno ponašanje Eko-fonda nameće potrebu da institucija zauzme aktivnu ulogu u projektima važnim za zaštitu i unapređenje životne sredine, kao i projektima unapređenja energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije. Kada je riječ o učešću u predmetnim projektima, tu, prije svega, potrebno je imati u vidu finansiranje projekata koji pospješuju razvoj ekološke vizije Crne Gore i podržavaju društveno korisne projekte. Eko-fond će i u narednom periodu u saradnji sa drugim institucijama učestvovati u realizaciji i promociji niza

projekata od značaja za sektor životne sredine i klimatskih promjena, kao i učestvovati u finansiranju društveno korisnih aktivnosti (sponzorisanje ekoloških događaja i manifestacija, proslava ekološki značajnih datuma, finansiranje okruglih stolova i konferencija, učešće u finansiranju naučno – stručnih događaja, akcija čišćenja, i drugi oblici finansiranja društveno korisnih djelatnosti), shodno svojim finansijskim mogućnostima.

FINANSIRANJE, PLANIRANJE I REALIZACIJA PROJEKATA

Realizacija projektnih aktivnosti za 2025. godinu planirana je prevashodno iz sredstava obezbijđenih kroz aukciju emisijonih kredita u skladu sa Zakonom o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena („Sl. list CG”, br. 73/2019) i Uredbom o aktivnostima, odnosno djelatnostima koje emituju gasovi sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte („Službeni list Crne Gore”, br. 008/20) kao i sredstava obezbijđenih od naplate eko-naknada zbog zagađivanja životne sredine (ispuštanja zagađujućih materija u vazduh; uvoz supstanci koje oštećuju ozonski omotač; stvaranje i deponovanje opasnog otpada) koje se plaćaju po principu „zagađivač plaća”, shodno članu 77 Zakona o životnoj sredini („Službeni list CG”, broj 52/16).

Visina, način obračuna i plaćanja navedenih eko-naknada definisana je Uredbom o visini naknada, načinu obračuna i plaćanja naknada zbog zagađivanja životne sredine („Sl. list RCG”, br. 26/97, 9/00, 52/00, „Sl. list CG”, br. 33/08, 5/09, 64/09, 40/11, 49/11, 119/22).

Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera je pokrenulo postupak izmjena i dopuna navedene Uredbe u cilju uspostavljanja unaprijeđenog i funkcionalnijeg sistema obračuna i naplate eko-naknada, kao i preusmjeravanja sredstava po osnovu naknada na račun Društva, a prevashodno kroz unapređenje katastra zagađivača koji vodi Agencija za zaštitu životne sredine. U tom cilju, Ministarstvo je sačinilo Predlog odluke koja se trenutno nalazi u procesu donošenja, a predviđeno je da se jedinični iznosi eko – naknada povećaju na način da budu uporedivi s iznosima u zemljama u regionu i usklađeni sa indeksom potrošačkih cijena, jer se isti nijesu minjenjali od 2001.godine.

Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera je pokrenulo postupak izrade novog Zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena, kojim bi se između ostalog uredilo i pitanje namjene i načina korišćenja sredstava prikupljenih prodajom emisijonih kredita i u tom smislu nadležnosti Eko-fonda. Donošenje novog zakona bi zahtijevalo i donošenje nove Uredbe o aktivnostima, odnosno djelatnostima koje emituju gasovi sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte.

Finansijska održivost i ostvarenje svrhe zbog koje je Eko-fond i osnovan, odnosno realizovanje ciljeva politike Vlade Crne Gore na polju održivog razvoja, zaštite i unapređivanja životne sredine, klimatskih promjena, energetske efikasnosti i korišćenja obnovljivih izvora energije, u mnogome će zavisići od prepoznavanja budućih mogućih mehanizama za obezbjeđivanje prihoda Eko-fondu.

U skladu sa članom 62 stav 11 Zakona o upravljanju otpadom („Sl. list CG“ br. 34/24, 92/24), prodavac lagane plastične kese za nošenje, debljine zida više od 50 mikrona, plaća naknadu. Sredstva od naknade uplaćuju se na račun Fonda za zaštitu životne sredine i mogu se koristiti

samo za finansiranje i kofinansiranje aktivnosti podizanja svijesti i pružanja informacija javnosti i kampanja za štetnost upotrebe plastičnih kesa na životnu sredinu.

U skladu sa Uredbom o naknadi koju plaća prodavac lagane plastične kese za nošenje, debljine zida više od 50 mikrona ("Službeni list CG", br. 105/24), naknada se obračunava na osnovu mjesečnog izvještaja o količini kesa koju je prodavac stavio u promet. Prodavac dostavlja izvještaj organu uprave nadležnom za poslove zaštite životne sredine. Visina naknade koju plaća prodavac lagane plastične kese za nošenje, debljine zida više od 50 mikrona iznosi 0,03 € po komadu.

U skladu sa članom 92 Zakona o upravljanju otpadom, jedinice lokalne samouprave koje ne obezbijede lokaciju za privremeno skladištenje komunalnog otpada, odnosno koje privremeno skladište komunalni otpad duže od godinu dana na lokaciji za privremeno skladištenje komunalnog otpada dužne su da plaćaju godišnju naknadu po toni komunalnog otpada koji odlažu. (Sredstva od naknade uplaćuju se na račun Fonda za zaštitu životne sredine i mogu se koristiti samo za finansiranje i kofinansiranje izgradnje postrojenja za obradu otpada, nabavku opreme i vozila za sakupljanje i transport otpada i sanaciju i rekultivaciju neuređenih odlagališta. Visinu, način obračuna i plaćanja naknade propisuje Vlada.

U skladu sa članom 93 Zakona o upravljanju otpadom, jedinice lokalne samouprave koje ne obezbijede lokaciju za privremeno skladištenje neopasnog građevinskog otpada, odnosno koje privremeno skladište neopasni građevinski otpad duže od godinu dana dužne su da plaćaju godišnju naknadu po toni neopasnog građevinskog otpada koji odlažu. Sredstva od naknade uplaćuju se u Fond za zaštitu životne sredine i mogu se koristiti samo za finansiranje i kofinansiranje izgradnje postrojenja za obradu građevinskog otpada, nabavku opreme i vozila za sakupljanje i transport građevinskog otpada i sanaciju i rekultivaciju neuređenih odlagališta građevinskog otpada. Visinu, način obračuna i plaćanja naknade propisuje Vlada.

Budući da ostvarivanje gore navedenih prihoda Eko-fonda, kao i njegovih budućih aktivnosti na ostvarivanju ciljeva zaštite životne sredine i postizanja mjera energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije umnogome zavisi od aktivnosti nadležnih ministarstava kroz donošenje potrebnih propisa, Eko-fond će nastaviti sa inicijativama za donošenje potrebnih propisa tj. izmjenu i dopunu postojećeg normativnog okvira. U slučaju usvajanja i primjene navedenih normativnih akata, kao i izmjena i dopuna postojećih, došlo bi do daljeg povećanja prihoda društva i povećanja poslovnih aktivnosti Eko-fonda.

Ostvarivanjem prihoda po principu „zagađivač plaća” shodno važećim zakonima i podzakonskim aktima omogućuje se sufinansiranje programa i projekata zaštite životne sredine i energetske efikasnosti koji imaju za cilj sprječavanje daljeg zagađenja životne sredine, saniranje postojećih zagađenja, te održivo korišćenje prirodnih resursa, kao i podsticanje energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije. Dakle, **polazišta Programa rada za 2025. godinu** su dosadašnje aktivnosti i stečena iskustva, započete aktivnosti i projekti u prethodnoj godini, uska saradnja i razmjena informacija sa nadležnim ministarstvima, te analiza obaveza koje proističu iz nacionalno-strateških dokumenata. Program rada je objektivan i racionalan, zasnovan prvenstveno na raspoloživim finansijskim sredstvima i kadrovskim potencijalima, te je na osnovu toga Eko-fond izvršio i raspored planskih aktivnosti za 2025. godinu kroz sljedeće projektne aktivnosti:

- Projekti zaštite životne sredine i klimatskih promjena;
- Projekti energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije;

- Projekti međunarodne i partnerske saradnje.

3.1. PROJEKTI SLUŽBE ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE I KLIMATSKE PROMJENE

Eko-fond će učestvovati u pripremi i sprovođenju projekata iz oblasti zaštite životne sredine u saradnji sa nadležnim institucijama, nadležnim ministarstvima, kao i sa stručnim i naučnim institucijama, te jedinicama lokalne samouprave. **Od ukupno planom predviđenih 4.625.000,00€, koliko će Eko-fond rasporediti za finansiranje programa zaštite životne sredine u 2025. godini, planira se realizacija sljedećih projekata:**

3.1.1. Javni konkurs za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) jedinicama lokalnih samouprava za realizaciju projekta uklanjanja otpada odbačenog u životnu sredinu (tzv. „divlje deponije”)

Predmet i cilj projekta: Predmet ovog javnog konkursa je dodjela bespovratnih sredstava jedinicama lokalne samouprave za realizaciju projekata uklanjanja otpada odbačenog u životnu sredinu (tzv. „divljih deponija”) kao podsticaj mjeri eliminacije nelegalnog načina odlaganja otpada, sanacije i remedijacije neuređenih odlagališta („divljih deponija”) koja je propisana Državnim planom upravljanja otpadom u Crnoj Gori, kao specifični cilj u domenu selekcije otpada, ponovne upotrebe i reciklaže.

Sistem upravljanja otpadom mora se voditi načelom hijerarhije upravljanja otpadom koje predstavlja redosled prioriteta u praksi upravljanja otpadom: sprečavanje nastanka otpada, smanjenje količine proizvedenog otpada, ponovnu upotrebu otpada, reciklažu, obnavljanje energije i na kraju, odlaganje na sanitarne deponije. Ovom hijerarhijom utvrđeno je da je odlaganje otpada posljednji korak u upravljanju otpadom, i da se treba vršiti samo onda kada druge opcije nisu, zbog određenih ograničenja, moguće. Veliki problem svih lokalnih samouprava je postajanje neuređenih („divljih”) deponija na kojima se odlaganje otpada uglavnom sprovodilo nekontrolisano, odnosno ne sprovode se mjere kojima se smanjuje njegov štetni uticaj na životnu sredinu i zdravlje ljudi. Stoga, kao specifični cilj u domenu selekcije otpada, ponovne upotrebe i reciklaže u okviru Lokalnih akcionih planova upravljanja otpadom definisana je eliminacija nelegalnog načina odlaganja otpada, sanacija i remedijacija neuređenih odlagališta („divljih deponija”).

Upravljanje otpadom ima uticaj na sve komponente životne sredine, ekonomiju, raspoloživu količinu resursa, klimatske promjene, ljudsko zdravlje i sociološke aspekte. Briga o zaštiti životne sredine, kao i kontrola zagađenja životne sredine jedan je od ključnih doprinosa za očuvanje i unapređenje zdravlja ljudi.

Očekivani rezultati projekta:

- Sanirane divlje deponije;
- Uspostavljena zaštita svih segmenata životne sredine i negativnog uticaja na zdravlje ljudi i životnu sredinu;
- Podignuta svijest javnosti o uspostavljanju održivog sistema upravljanja otpadom i njegovo konstantno unaprjeđivanje.

Nosioci aktivnosti: Fond za zaštitu životne sredine i jedinice lokalne samouprave.

Budžet: Sredstva koja se dodjeljuju po ovom javnom konkursu od strane Eko-fonda iznose 400.000,00€.

Vremenski okvir trajanja projekta: II-IV kvartal

3.1.2. Javni konkursi za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) za realizaciju projekta nabavke komunalne opreme i uređaja za upravljanje otpadom

Predmet i cilj projekta: Kako bi ostvarili ciljeve i mjere propisane Državnim planom upravljanja otpadom Crne Gore, te shodno Zakonu o upravljanju otpadom, a u svrhu uspostavljanja cjelovitog sistema upravljanja otpadom, Fond za zaštitu životne sredine će nastaviti sa dodjelom bespovratnih sredstava (subvencija) za nabavku komunalne opreme i uređaja za upravljanje otpadom jedinicama lokalne samouprave/privrednim društvima registrovanim za pružanje komunalnih usluga i u 2025. godini.

Svrha ovog Javnog konkursa je kvalitetniji, postojaniji i ekonomski efikasniji sistem upravljanja komunalnim otpadom u skladu s načelima održivog razvoja, zaštite životne sredine i prirode i zaštitom javnog interesa te podsticanja unaprjeđenja sistema odvojenog prikupljanja otpada unutar lokalnih zajednica.

Cilj Javnog konkursa je nabavka komunalne opreme i uređaja kojom bi se unaprijedio sistem odvojenog sakupljanja otpada koji uključuje i posebne kategorije otpada i na taj način smanjio bi se udio biorazgradivog komunalnog otpada u nastalom miješanom komunalnom otpadu. Specifični ciljevi javnog konkursa su poboljšanje kvaliteta i efikasnosti pružanja usluga sakupljanja i transporta komunalnog otpada, razvijanje sistema primarne selekcije otpada u lokalnim samoupravama, kao i doprinos implementaciji lokalnih planova upravljanja otpadom.

Projekat podrazumijeva ulaganja u poboljšanje ukupnog sistema upravljanja otpadom u smislu primarnog odvajanja otpada i korišćenja njegovih vrijednih svojstava radi smanjenja količina otpada koji se odlaže na deponije, podrška jačanju reciklažnih aktivnosti, kao i uspostavljanje sistema za registrovanje količina otpada koje se primaju na odlagališta i monitoring.

Očekivani rezultati projekta:

- Ukoliko je infrastruktura obezbijedena, odgovornost za uspješnost leži na svijesti stanovništva i privrednih subjekata o važnosti i dobitima koje primarna selekcija otpada donosi i društvu i pojedincima, ali i na cjelokupnom sistemu upravljanja otpadom u domenu sakupljanja i daljeg tretmana otpada.

Nosioci aktivnosti: Fond za zaštitu životne sredine i jedinice lokalne samouprave/komunalna preduzeća.

Budžet: Sredstva koja se dodjeljuju po ovom javnom konkursu od strane Eko-fonda iznose 1.000.000,00€

Vremenski okvir trajanja projekta: II-IV kvartal

3.1.3. Javni konkurs za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) jedinicama lokalne samouprave za projektovanje, uređenje i održavanje zelenih površina

Predmet i cilj projekta: U cilju unapređenja uslova življenja građana i podizanja svijesti o značaju zelenih površina i životne sredine, Eko-fond će putem subvencija stimulisati lokalne samouprave u projektima koji se tiču uređenja i ozelenjavanja zelenih površina, kako bi se smanjilo zagađenje vazduha, naročito u urbanim zonama, gdje je zagađenost vazduha najveća. Formiranje zelenih koridora će vizuelno i funkcionalno uticati na smanjenje nivoa buke a i zagađenja vazduha u životnoj sredini.

Cilj projekta je da se poveća otpornost lokalnih zajednica na klimatske promjene, odnosno da se smanji ugroženost prirodnih sistema i društva na negativne uticaje klimatskih promjena, a samim tim i da se doprinese izgradnji zelene i klimatski neutralne Crne Gore.

Očekivani rezultati projekta:

- Poboľšan kvalitet životne sredine i života stanovništva;
- Povećan broj novih, uređenih javnih površina;
- Unaprijeđeno stanje postojećih zelenih površina;

Nosioci aktivnosti: Fond za zaštitu životne sredine i jedinice lokalne samouprave

Budžet: 300.000,00€

Vremenski okvir trajanja projekta: II-IV kvartal

3.1.4. Zaštita i očuvanje prirodnih vrijednosti nacionalnih parkova kroz unapređenje službi fizičke zaštite

Predmet i cilj: Zaštita i očuvanje prirodnih vrijednosti nacionalnih parkova kroz unapređenje službi fizičke zaštite je zaštita i očuvanje prirodnih vrijednosti nacionalnih parkova kroz unapređenje rada službe fizičke zaštite, nabavkom odgovarajućih materijalno tehničkih sredstava tj. Kamera, zamkama i GOPRO akcionim kamerama sa kaciĝama, čime će se povećati efikasnost službi fizičke zaštite i Službe za kontrolu i monitoring u borbi protiv nelegalnih aktivnosti i same kontrole prostora nacionalnih parkova Crne Gore. Postavljanjem kamera na ključnim tačkama nacionalnih parkova, službe za fizičku zaštitu će dobiti pravovremene informacije o kretanju, prisustvu ili eventualnim nepravilnostima na terenu. Ovo omogućava brže reagovanje na potencijalne prijetnje i unaprjeđuje opštu bezbjednost područja. Kamera zamke takođe predstavljaju neprocjenjiv alat za stručnu službu zaduženu za monitoring sisara. Visoka rezolucija i senzorske mogućnosti kamera omogućavaju precizno prikupljanje podataka o životinjskim vrstama, njihovim kretanjima i ponašanjima. Imajući u vidu ograničene resurse Javnog preduzeća za nacionalne parkove Crne Gore, implementacija ovih kamera zamki pruža efikasno i ekonomično rješenje za praćenje i zaštitu velikih područja nacionalnih parkova. S obzirom na njihovu pokrivenost i mogućnost automatskog snimanja na osnovu detekcije pokreta, ove kamere minimiziraju potrebu za stalnim ljudskim nadzorom. Implementacija kamera zamki u nacionalnim parkovima donosi veću sigurnost i očuvanje prirode, istovremeno jačajući ulogu fizičke i stručne zaštite u ostvarivanju zajedničkih ciljeva

očuvanja prirode. GOPRO akcione kamere su izuzetno korisne kako za unapređenje sigurnosti službi zaštite, tako i za kontrolu rada iste.

Očekivani rezultati projekta:

- Služba zaštite adekvatno opremljena za obavljanje svojih zadataka u zaštiti i očuvanju prirodnih vrijednosti nacionalnih parkova;
- Povećana efikasnost Službe zaštite u borbi protiv nelegalnih aktivnosti;
- Povećana efikasnost Službe za kontrolu i monitoring;

Nosioci aktivnosti: Fond za zaštitu životne sredine i Javno preduzeće za nacionalne parkove Crne Gore

Budžet: 20.000,00€

Aktivnosti na projektu su započete u 2024. godini, i sa realizacijom će se nastaviti i u 2025. godini.

Vremenski okvir trajanja projekta: II-IV kvartal

3.1.5. Unapređenje komunalne infrastrukture u NP Durmitor-Separator masti

Predmet i cilj: Projekat unapređenje komunalne infrastrukture u nacionalnom parku Durmitor ima značaj u zaštiti i očuvanju prirodnih resursa NP Durmitor.

Separacija masti i ulja će spriječiti odlivanje organskog otpada iz restorana Crno jezero i umanjiti negativan uticaj koji masti i ulja imaju na prirodu, ne samo iz ugla zagađenja u smislu promjene hemijskih svojstava vode, te samim tim i uticaja na živi svijet u jezeru, već i na vrste koje su posebno osjetljive na ovaj vid zagađenja, a uticaće i na imidž Durmitora kao turističke destinacije. Smanjenje zagađenja potvrdiće se na osnovu Izvještaja o utvrđenom kvalitetu otpadnih voda, dostavljen od strane Centra za ekotoksikološka ispitivanja CETI. Planirani projekat podrazumijeva izvođenje građevinskih radova u svrhu unaprjeđenja već postojećeg separatora masti i ulja, povećanja njegovih kapaciteta i njegovog adekvatnog funkcionisanja, a za potrebe restorana Crno jezero.

Očekivani rezultati:

- Spriječeno odlivanje organskog otpada iz restorana Crno jezero
- Smanjenje negativnog uticaja koji masti i ulja imaju na prirodu

Nosioci aktivnosti: Fond za zaštitu životne sredine i Javno preduzeće za nacionalne parkove Crne Gore

Aktivnosti na projektu su započete u 2024. godini, i sa realizacijom će se nastaviti i u 2025. godini.

Budžet: 50.000,00€

Vremenski okvir trajanja projekta: II-IV kvartal

3.1.6. Sanacija staze oko Crnog jezera

Predmet i cilj: Edukativna staza oko Crnog jezera, koja je jedna od najposjećenijih staza ne samo u nacionalnim parkovima već i u Crnoj Gori je usljed nepovoljnih vremenskih uslova u prethodnom periodu znatno oštećena i zahtjeva hitnu sanaciju. Sanacija staze podrazumijeva rekonstrukciju četiri drvena mosta, sanaciju dijela staze i stepenica na lokalitetu Čeline, rekonstrukciju odmorišnog mobilijara Kraljeva stolica, izadu i postavljanje novih i popravku postojećih informativnih i edukativnih tabli i smjerokaza, kao i zamjenu dotrajalih folija na smjerokazima i tablama. Drveni mostovi su u prethodnom periodu znatno oštećeni te ukoliko se ne preduzmu hitne aktivnosti na njihovoj rekonstrukciji može doći do njihovog obrušavanja, što može ugroziti bezbjednost posjetilaca, kao i zatvaranja same staze. Sanacija dijela staze i stepeništa na lokalitetu Čeline je takođe urgentna, jer je pucanjem Čelina i slivanjem vode, postojeća staza obrušena prema Jezeru, što ugrožava bezbjednost kretanja posjetilaca. Popravkom i izradom odmorišnog, informativnog i edukativnog mobilijara, unaprijediće se sama edukativna staza i u vizuelnom i u edukativnom smislu.

Cilj projekta je da se edukativna staza oko Crnog jezera sanira, te na taj način bude bezbjedna i funkcionalna.

Očekivani rezultati projekta:

- Sanirana staza oko Crnog jezera, omogućen bezbjedniji boravak posjetilaca;
- Unaprijeđen edukativni segment staze obnovom edukativnog mobilijara;

Nosioci aktivnosti: Fond za zaštitu životne sredine i Javno preduzeće za nacionalne parkove Crne Gore

Budžet: 50.000,00€

Aktivnosti na projektu su započete u 2024. godini, i sa realizacijom će se nastaviti i u 2025. godini.

Vremenski okvir trajanja projekta: II-IV kvartal

3.1.7. Projekat sakupljanja električnog/elektronskog otpada iz domaćinstva

Predmet i cilj: Elektronski i električni otpad (EE otpad) ima karakter opasnog otpada i prema Zakonu o upravljanju otpadom ne može se miješati sa drugim vrstama otpada. Cilj manipulisanja EE otpadom je uspostavljanje sistema za odvojeno sakupljanje električnog i elektronskog otpada. Potrebno je da bude razvrstan na osnovu kategorije EE otpada radi njegove dalje upotrebe, zbrinjavanja i zaštite životne sredine i zdravlja ljudi. Implementacija ovog projekta doprinijeće većoj upotrebi recikliranih materijala i reciklaži otpadne opreme, njenih sastavnih dijelova i ugrađenih materijala, shodno Zakonu.

Projekat podrazumijeva objavu Javnog konkursa u cilju podizanja svijesti i podsticanja aktivnog učešća građana u procesima reciklaže, smanjenja otpada i promocije održive potrošnje, gdje će se građanima pružiti mogućnost da prilikom zbrinjavanja starog uređaja, ostvare pravo na subvenciju.

Očekivani rezultati:

- Veća upotreba recikliranih materijala i reciklaža otpadne opreme, njenih sastavnih dijelova i ugrađenih materijala;
- Novostvoreni otpad ne predstavlja opasnost i nema štetan uticaj na zdravlje ljudi i životnu sredinu, niti predstavlja smetnju ili teškoću za organizovanje upravljanja otpadom;

Nosioci aktivnosti: Fond za zaštitu životne sredine

Budžet: 400.000,00€

Vremenski okvir trajanja projekta: II-IV kvartal

3.1.8. Prikupljanje vozila van upotrebe sa teritorije Crne Gore

Predmet i cilj: Vozila van upotrebe predstavljaju ozbiljan rizik za životnu sredinu jer sadrže opasne materije poput ulja, goriva, antifrizi i akumulatora, koji mogu zagaditi tlo i podzemne vode ukoliko se ne uklone na pravilan način. Takođe, nekontrolisano odlaganje ovih vozila doprinosi zagađenju i povećanju otpada, čime se narušava prirodni balans i zdravlje lokalnih zajednica. Njihovo adekvatno uklanjanje ključno je za očuvanje ekosistema i smanjenja zagađenja. Cilj projekta je uklanjanje velikog broja vozila van upotrebe sa javnih površina teritorije Crne Gore na ekološki prihvatljiv način, podizanje svijesti građana o recikliranju, adekvatnom zbrinjavanju vozila van upotrebe i zaštiti životne sredine uz obezbjeđivanje materijalne dobiti.

Očekivani rezultati projekta:

- Preuzeto 200 vozila van upotrebe sa javnih površina teritorije Crne Gore;
- Podizanje svijesti građana o adekvatnom zbrinjavanju vozila van upotrebe i zaštiti životne sredine;

Nosioci aktivnosti: Fond za zaštitu životne sredine i Deponija d.o.o. Podgorica

Budžet: 100.000,00€

Vremenski okvir trajanja projekta: II-IV kvartal

3.1.9. Unapređenje infrastrukture vodosnabdijevanja, očuvanja vodoizvorišta i zaštite životne sredine u lokalnim samoupravama

Predmet i cilj: Crna Gora uprkos značajnim vodenim resursima, bilježi visoke gubitke u sistemu vodosnabdijevanja, zbog čega je neophodno raditi na rješavanju ovog problema. Mnoge opštine se već duži niz godina suočavaju sa izazovima vezanim za vodosnabdijevanje, naročito tokom ljetnjih mjeseci kada dolazi do izraženih nedostataka u distribuciji vode. Kvalitetno snabdijevanje vodom direktno utiče na standard života građana, a ujedno predstavlja osnovu za dalji rast turističkog i ekonomskog napretka u lokalnim samoupravama. Cilj projekta je da se izgrade nedostajuća rješenja i da se svim stanovnicima obezbijede dovoljne količine pijaće vode koja je ispravna. Obezbjedenje potrebnih količina vode i kvaliteta vode i vodosnabdijevanja naselja se mora obezbijediti izgradnjom lokalnih vodovoda i rekonstrukcijom postojećih, kako za potrebe stanovništva, tako i za ostale potrošače. Projekat ima za cilj unapređenje kvaliteta opštinskih vodovodnih i sanitarnih usluga, u svrhu očuvanja javnog zdravlja i životne sredine. Investiranje u infrastrukturu vodosnabdijevanja ne samo da će poboljšati upravljanje vodama i obezbijediti pouzdano snabdijevanje, već će se doprinijeti i

održivom korišćenju vodnih resursa i povećanju otpornosti na klimatske promjene u skladu sa Zelenom agendom EU.

Očekivani rezultati projekta:

- Investicije u infrastrukturu,
- Unapređenje upravljanja sedimentima
- Jačanje kapaciteta, rad sa institucijama i lokalnim zajednicama

Nosioci aktivnosti: Fond za zaštitu životne sredine i jedinice lokalne samouprave

Budžet: 680.000,00€

Vremenski okvir trajanja projekta: II-IV kvartal

3.1.10. Unapređenje katastra zagađivača životne sredine i integracija u Informacioni sistem zaštite životne sredine (II FAZA) i Razvoj djelatnosti Eko-fonda

3.1.10.1. Unapređenje katastra zagađivača životne sredine i integracija u Informacioni sistem zaštite životne sredine (II FAZA)

Predmet i cilj projekta: Unapređenje 3R sistema donosi niz prednosti kako za institucije koje upravljaju eko-naknadama, tako i za pravna i fizička lica koja imaju obavezu dostavljanja izvještaja. Ključne prednosti uključuju:

- Povećanu efikasnost – Automatizacija prepoznavanja i naplate eko-naknada smanjuje potrebu za ručnom obradom podataka, čime se ubrzava cijeli proces.
- Veću transparentnost – Korisnici u svakom trenutku imaju jasan uvid u svoje obaveze, što doprinosi boljem razumijevanju ekoloških regulativa i smanjuje mogućnost nenamjernih propusta.
- Smanjenje administrativnog opterećenja – Automatizacija znači manje ručne provjere i obračuna, što omogućava institucijama da se fokusiraju na druge aspekte ekološke politike i nadzora.
- Precizniji obračun naknada – Zahvaljujući unaprijednim setovima pravila, procjena obaveza biće pouzdanija, što smanjuje rizik od neadekvatne naplate ili grešaka u obračunu.
- Unapređenje zaštite životne sredine – Brža i preciznija naplata eko-naknada omogućava da se sredstva usmjere na ekološke projekte i inicijative u skladu sa strateškim ciljevima zaštite životne sredine.
- Kreiranjem funkcionalnog sistema, biće evidentiran veći broj zagađivača.

U cilju uspostavljanja funkcionalnog 3R sistema a i stalnog održavanja katastra zagađivača potrebna je izgradnja a zatim i stalno unapređivanje, kroz module koji će biti razvijani ovim projektom i to, module Eko-naknada, modul registar kesa i registar hemikalija. Postojeći sistem zasnovan je na IBM BPM platformi, koja omogućava automatizaciju i optimizaciju poslovnih procesa, čime se postiže veća efikasnost, transparentnost i preciznost u njihovom izvođenju.

Zaposleni koji rade na prikupljanju, obradi, analizi, provjeri kvaliteta podataka, kao i njihovoj pripremi za dostupnost široj javnosti, treba kroz obuke da steknu odgovarajuće znanje i vještine za tumačenje prikupljenih podataka i pružanje podrške operaterima. Takođe, kroz projekat se planira sprovođenje edukacije i obuke za operatere o popunjavanju formi u sistemu kao i

korišćenju samog sistema, i izrada videa sa uputstvom za popunjavanje i korišćenje sistema koje će biti dostupno putem veb-sajta Agencije za zaštitu životne sredine i društvenih mreža.

Očekivani rezultati projekta:

- Kreiran i nadogradjen adekvatan IT alat (software i hardware), koji obuhvata registar kesa, hemikalija
- adekvatno čuvanje i statističku obradu dostupnih podataka,
- onlajn podnošenje prijave za upis u registar,
- podrška za uspostavljanje sigurne veze sa EU bazama podataka
- Identifikovani svi potencijalni zagađivači;
- Sprovedene obuke o upotrebi kreiranog softvera i primjena metodologije za pripremu softverskog rešenja
- Izrađeno uputstvo za korišćenje softverskog alata;
- Sprovedene edukacije za zagađivace;
- Sprovedene edukacije za nadležne institucije (MEPPU, AZPŽS, Ekološka inspekcija)

Zaključno, unaprijeđeni sistem značajno će doprinijeti procesima upravljanja ekološkim izvještajima i naplatom naknada, osiguravajući efikasnije, transparentnije i pravednije sprovođenje ekoloških propisa.

Nosioci aktivnosti: Fond za zaštitu životne sredine i Agencija za zaštitu životne sredine

Budžet: 400.000,00€

Finansijsko učešće Eko-fonda u projektu: Projekat se u cjelosti finansira sredstvima Eko-fonda (sredstva za finansiranje projekta predviđjena alokacijom sredstava nakon sprovedenog postupka Javne aukcije za trgovinu emisijama gasova sa efektom staklene baste u iznosu od 200.000,00€ i 200.000,00€ kao prenesena sredstva iz prethodne poslovne godine koja su predviđjena istim projektom koji nije realizovan u potpunosti).

Vremenski okvir trajanja projekta: II-IV kvartal

3.1.10.2. Razvoj djelatnosti Eko-fonda

Predmet i cilj projekta: Postizanje sistemskog i cjelovitog očuvanja kvaliteta svih komponenti životne sredine, očuvanje biodiverziteta, racionalno korišćenje prirodnih resursa i energije kao osnovnih uslova održivog razvoja, a sve u cilju postizanja osnovnog prava građana na čistu i zdravu životnu sredinu. Svojim radom Eko-fond teži da postane prepoznatljiv subjekat koji će finansijskom i tehničkom podrškom razvoja djelatnosti Eko-fonda doprinijeti postizanju ciljeva održivog razvoja, kao i drugih relevantnih domaćih i međunarodnih dokumenata iz oblasti zaštite životne sredine i energetske-klimatske oblasti i postati poželjan partner domaćin i međunarodnim institucijama, te se pokazati kao institucija koja nudi povoljno radno okruženje, okuplja obrazovan i stručan kadar u obavljanju svoje djelatnosti.

Očekivani rezultati projekta

- Ojačani kapaciteti Eko-fonda kroz unapređenje prikupljanja, provjere, sprovođenja i izvještavanja projekata iz oblasti djelokruga rada Fonda;

- Unaprijeđeno stanje životne sredine i prostora urbanih i ruralnih sredina, zaštićenih područja;
- Očuvano i poboljšano stanje kvaliteta vazduha;
- Izrađeni planovi, programi, studije i projektne dokumentacije iz oblasti djelokruga rada Fonda;
- Povećana svijest javnosti o značaju zaštite životne sredine;
- Evidentiran veći broj zagađivača, veći broj izdatih rešenja;
- Uspostavljen unaprijeđeni sistem naplate potraživanja;
- Sredstva od eko-naknada uložena u razvoj Eko-fonda.

Nosioci aktivnosti: Fond za zaštitu životne sredine

Budžet: 1.045.000,00€

Vremenski okvir trajanja projekta: II-IV kvartal

3.1.11. Unaprjeđenje uslova za visokoškolsko obrazovanje iz oblasti Ekologije u Crnoj Gori

Predmet i cilj projekta: Sanacija laboratorijskih prostorija (Laboratorija za Eko fiziologiju, Laboratorija za Ekologiju, Laboratorija za ekologiju i sistematiku kičmenjaka) na studijskom programu Biologija (osnovanom 1991. godine) Prirodno-matematičkog fakulteta na Univerzitetu Crne Gore. Cilj ovog projekta je modernizacija uslova za nastavu iz oblasti Ekologije za osposobljavanje i osnaživanje visokoškolskog kadra. Edukacija je od prioritetnog značaja, kako bi generacije koje stasavaju imale sistematizovana znanja o savremenim problemima životne sredine, načinu otklanjanja negativnih posledica narušene ekološke ravnoteže kako bi Crna Gora u budućnosti mogla da računa na praktično osposobljen kadar koji bi implementirao projekte iz oblasti zaštite životne sredine.

Očekivani rezultati projekta:

- Poboljšani uslovi za nastavu iz oblasti Biologije/Ekologije

Nosilac projekta: Fond za zaštitu životne sredine (Eko-fond)

Budžet: 70.000,00€

Vremenski okvir trajanja projekta: II-IV kvartal

3.2. PROJEKTI SLUŽBE ENERGETSKE EFIKASNOSTI I OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE

Eko-fond će u 2025. godini u cilju ispunjenja strateških mjera i politika u borbi protiv klimatskih promjena za aktivnosti koje se odnose na primjenu mjera iz oblasti energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije nastaviti sa podsticajima prema građanima, privredi i javnom sektoru, a koji se odnose na finansijsku podršku usmjerenu za nabavku održivih transportnih rješenja (e-mobilnost) i podsticanje mjera energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije u stambenim, poslovnim objektima i javnom sektoru.

Važno je napomenuti da je Eko-fond shodno odlukom Vlade Crne Gore preuzela ulogu implementacione jedinice za sprovođenje programa podrške koji se realizuje iz finansijskih sredstava obezbijedenih iz paketa direktne budžetske podrške Evropske komisije (EK) Crnoj Gori za prevazilaženje energetske krize u iznosu od 8.000.000,00€ za namjene Programa za

podsticanje energetske efikasnosti u domaćinstvima, kao i za realizaciju Programa za podršku unapređenju energetske efikasnosti u hotelskoj industriji u iznosu od 3.500.000,00€. Shodno tome, Eko-fond u 2025. godini planira da nastavi sa aktivnostima na programima podrške u saradnji sa ministarstvima i sarađuje sa svim uključenim stranama.

Takođe, važno je istaći da je kroz službu za projekte energetske efikasnosti i OIE u 2025. godini planirana implementacija donatorskih sredstava obezbijedena od strane CMRS u iznosu od 1.000.000,00€, od čega 300.000,00€ za podršku projektu e-mobilnosti i 700.000,00€ za projekte podsticanja energetske efikasnosti.

Kroz službu energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije za 2025. godinu planira se realizacija sljedećih projekata:

3.2.1. Podsticaji za unapređenje e-mobilnosti u Crnoj Gori

Za unapređenje e-mobilnosti u Crnoj Gori projektne aktivnosti Eko-fonda u 2025. godini odnose se na nastavak finansijskih podsticaja za nabavku za nabavku ekološki prihvatljivog vida transporta i infrastrukture za punjenje električnih vozila kroz sprovođenje javnih konkursa za dodjelu bespovratnih finansijskih sredstava (subvencija).

U 2025. godini osim budžeta koji Eko fond planira kroz ovaj program očekuje se sprovođenje i realizacija sredstava donacije u iznosu od 300.000,00€ koja su obezbijedena kroz odobreni aplikacioni projekat od strane Centra za međunarodnu saradnju i razvoj republike Slovenije (CRMS).

Predmet i cilj projekta: Eko-fond ima važnu ulogu u promovisanju e-mobilnosti, a podrškom u vidu subvencija od strane Eko-fonda omogućava se korisnicima sredstava da stvore finansijski opravdano ulaganje te će se na taj način aktivno doprinijeti konceptu i promovisanju e-mobilnosti u njegovoj ranoj fazi razvoja. Dodjela podsticajnih sredstava u vidu subvencija od strane Eko-fonda nastaviće se i u 2025. godini, a sve u cilju poboljšanja kvaliteta vazduha, smanjenja udjela drumskog saobraćaja u ukupnim nacionalnim emisijama gasova sa efektom staklene bašte, što će se postići stvaranjem održivog, inkluzivnog sistema saobraćaja uz dostizanje uravnotežene zastupljenosti i širu upotrebu ekološki prihvatljivog vida transporta.

Očekivani rezultati projekta: Realizovani finansijski podsticaji za nabavku ekološki prihvatljivog vida transporta u okviru sprovođenja mjera koje imaju direktan uticaj na poboljšanje kvaliteta vazduha, kao i smanjenja izvora zagađenja vazduha odnosno smanjenje emisija gasova sa efektom staklene bašte u drumskom saobraćaju na teritoriji Crne Gore. Projekat će doprinijeti razvoju tržišta e-mobilnosti kroz povećanje broja ekološki prihvatljivih vozila i stanica za punjenje električnih vozila u Crnoj Gori.

Nosilac projekta: Fond za zaštitu životne sredine

Budžet: 100.000,00€

Ukupno: minimum 3

Vremenski okvir trajanja projekta: II-IV kvartal

3.2.2. Javni konkurs za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) za kupovinu uređaja u domaćinstvu energetski efikasnim uređajima

Predmet i cilj projekta: Projekat podrazumijeva objavu javnog poziva za kvalifikaciju ovlaštenih distributera/prodavaca bijele tehnike kako bi se građanima pružila mogućnost da nakon predaje starog uređaja kvalifikovanim prodavcima koji imaju ugovor sa ovlaštenim sakupljačem električnog otpada, ispune uslov za kupovinu novog energetski efikasnijeg uređaja uz subvenciju prilikom kupovine u maksimalnom iznosu do 150,00€.

Projekat će osim benefita za građane koji se odnose na smanjenje potrošnje električne energije, smanjenje računa o potrošnji električne energije i poboljšanja životnih uslova i promovisanje energetske efikasnosti, obuhvatiti i potrebu zbrinjavanja starog električnog uređaja.

Očekivani rezultati projekta: Sprovedene mjere podsticaja za građane za racionalnije korišćenje energije u domaćinstvima kroz kupovinu i primjenu energetski efikasnih kućnih uređaja koji utiču na smanjenje potrošnje električne energije, smanjenje iznosa računa za utrošak električne energije, kao i smanjenje emisije CO₂.

Nosilac projekta: Fond za zaštitu životne sredine

Budžet: 400.000,00€

Maksimalan iznos subvencije po korisniku: 150,00€

Ukupno korisnika: 2666 domaćinstava/zamijenjenih uređaja energetski efikasnijim uređajima

Vremenski okvir trajanja projekta: II-IV kvartal

3.2.3. Podsticaji za primjenu mjera energetske efikasnosti u domaćinstvima

Predmet i cilj projekta: Fond za zaštitu životne sredine planira da podrži primjenu mjera energetske efikasnosti u objektima stanovanja i objektima privrede kroz objavu javnih konkursa za dodjelu subvencija namijenjenih fizičkim licima i privrednom sektoru.

Projekat dodjele bespovratnih finansijskih sredstava podrazumijeva dodjelu subvencija domaćinstvima u cilju primjene mjera energetske efikasnosti koji se mogu, ali ne i isključivo odnositi na:

- nabavku i ugradnju sistema za grijanje na moderne oblike biomase (pelet, briket);
- nabavku i ugradnju visoko efikasnih sistema za grijanje/hlađenje objekta;
- nabavku i ugradnju fotonaponskih sistema;
- ugradnju termoizolacije na fasadi stambenog objekta;
- ugradnju energetski efikasne fasadne stolarije.

U 2025. godini osim budžeta koji Eko fond planira za ovaj projekat očekuje se i sprovođenje i realizacija sredstava donacije u iznosu od 700.000,00€ koja su obezbjeđena kroz odobreni aplikacioni projekat od strane Centra za međunarodnu saradnju i razvoj republike Slovenije (CRMS).

Očekivani rezultati projekta: Sprovedeni finansijski podsticaji za primjenu mjera energetske efikasnosti, a koje kao rezultat imaju smanjenje troškova za utrošak električne energije, pozitivan uticaj na životnu sredinu kroz ostvarivanje značajnog smanjenja emisija CO₂, kao i razvoj tržišta efikasnih sistema u Crnoj Gori.

Nosilac projekta: Fond za zaštitu životne sredine

Budžet: 760.000,00€

Ukupno korisnika: minimum 210

Vremenski okvir trajanja projekta: II-IV kvartal

3.2.4. Podsticaji za primjenu mjera energetske efikasnosti u javnom sektoru

Predmet i cilj projekta: Fond za zaštitu životne sredine planira da podrži i podstakne primjenu mjera energetske efikasnosti u javnom sektoru kroz objavu javnih konkursa za dodjelu subvencija sa ciljem povećanja energetske efikasnosti kroz smanjenje potrošnje energije, smanjenja štetnih gasova i dugoročnog smanjenja operativnih troškova javnih institucija. Dodatno projekat ima za cilj da postavi dobar primjer za privatni sektor i građane, podstičući širu primjenu energetski efikasnih rješenja.

Očekivani rezultati projekta: Poboljšana energetska efikasnost u javnom sektoru kroz primjenu mjera kao što su termoizolacija, zamjena stolarije, fotonaponski sistemi, energetska efikasna rasvjeta i unapređenje sistema grijanja i hlađenja, što direktno doprinosi smanjenju emisije ugljen-dioksida (CO₂) i drugih štetnih gasova u borbi protiv klimatskih promjena. Očekuje se da će implementacija mjera energetske efikasnosti u javnom sektoru donijeti višestruke koristi. Prvenstveno, smanjiće se potrošnja energije, što će rezultirati nižim troškovima održavanja i većom ekonomskom održivošću javnih institucija. Pored toga, smanjenje energetske potrošnje direktno će uticati na redukciju emisije ugljen-dioksida (CO₂) i drugih štetnih gasova, što doprinosi borbi protiv klimatskih promjena i očuvanju životne sredine.

Poboljšanje termoizolacije, zamjena zastarjele stolarije, uvođenje energetski efikasne rasvjete i unapređenje sistema grijanja i hlađenja omogućiće kvalitetnije uslove rada i boravka u javnim institucijama, što će pozitivno uticati na zaposlene i korisnike ovih prostora. Dodatno, ovaj projekat ima potencijal da posluži kao dobar primjer ostalim sektorima, podstičući privatne kompanije i građane da primjenjuju slične mjere u svojim objektima. Na taj način, subvencionisanje energetske efikasnosti u javnom sektoru neće imati samo trenutni ekonomski i ekološki učinak, već će dugoročno doprinijeti većoj svijesti o važnosti održivog razvoja i korištenja obnovljivih izvora energije.

Nosilac projekta: Fond za zaštitu životne sredine

Budžet: 200.000,00€

Ukupno korisnika: minimum 5

Vremenski okvir trajanja projekta: II-IV kvartal

3.2.5 Modernizacija javne rasvjete i označavanje objekata u okviru kompleksa Kliničkog centra Crne Gore

Predmet i ciljevi projekta: Klinički centar Crne Gore (KCCG) obratio se Eko fondu sa projektnom idejom i predlogom da se sagleda mogućnost finansijske podrške za realizaciju projekata koji podrazumijeva modernizaciju sistema javne rasvjete i označavanje objekata unutar kompleksa KCCG radi poboljšanja energetske efikasnosti, sigurnosti osoblja i pacijanata, odnosno kvaliteta osvjetljenja. Aproximativna ukupna vrijednost projekta sa PDV-om iznosi 156.000,00€.

Imajući u vidu značaj realizacije ovakvog projekta za zajednicu, Eko fond je spreman da finansijski podrži realizaciju projekta u iznosu do 80 % vrijednosti projekta ukoliko KCCG ispuní sve uslove i proceduru u skladu sa pravilnicima Eko fonda.

Projekat bi obuhvatio demontažu postojeće i ugradnju nove rasvjete sa energetske efikasnim rešenjima. A predviđene aktivnosti uključuju:

- Demontažu metalnih stubova
- Demontažu postojećih svjetiljki
- Iskop rovova za kablovske instalacije
- Polaganje elektro kablova
- Instalaciju rasvjetnih stubova i svjetiljki
- Povezivanje i testiranje sistema

Opis radova na označavanju objekata u cilju poboljšanja vidljivosti i orijentacije unutar kompleksa KCCG, planirana je ugradnja oznaka, uključujući:

- 3D slova od bijelog i crvenog pleksiglasa na metalnoj podlozi
- LED osvjjetljenje oznaka
- Montaža i povezivanje oznaka na objektima

Očekivani rezultati projekta:

- Smanjenje potrošnje električne energije kroz energetske efikasne rasvjetu
- Poboljšanje sigurnosti pacijenata i osoblja
- Povećana vidljivost i estetsko unapređenje objekata
- Bolja navigacija i informisanost posetilaca i pacijenata KCCG

Projekat modernizacije javne rasvjete i označavanja objekata u Kliničkom centru Crne Gore predstavlja značajan korak ka modernizaciji infrastrukture. Implementacijom novih rješenja poboljšaće se funkcionalnost, energetska efikasnost i sigurnost kompleksa KCCG.

Nosilac projekta: Fond za zaštitu životne sredine i Klinički centar Crne Gore

Budžet: Finansijska podrška Eko-fonda iznosila bi 120.000,00€

Vremenski okvir trajanja projekta: II-IV kvartal

3.3. PROJEKTI IZ OBLASTI MEĐUNARODNE I PARTNERSKE SARADNJE

3.3.1. Saradnja sa Zelenim Klimatskim Fondom

Projekat: „Poboljšanje kapaciteta Nacionalne kontakt osobe (NCP) u Crnoj Gori za aranžman sa ZKF-om i jačanje strateških planova projekata pri podršci sprovođenja ažuriranog Nacionalnog određenog doprinosa NDC2”

Predmet i cilj projekta: Eko-fond je u saradnji sa Ministarstvom ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera (tadašnje Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma) Direktoratom za ekologiju i klimatske promjene pokrenuo inicijativu prema Zelenom

klimatskom fondu (*Green Climate Fund*), u daljem tekstu ZKF, za dobijanje akreditacije koja će omogućiti pristup ka međunarodnom fondu za povlačenje sredstava za finansiranje projekata iz oblasti zaštite životne sredine i energetske efikasnosti u Crnoj Gori. Nacionalnim programom prioritetnih aktivnosti u oblasti ublažavanja i prilagođavanja na klimatske promjene u okviru saradnje sa ZKF-om, Eko-fond je pozicioniran kao potencijalno akreditovano tijelo za direktan pristup ZKF-u. Kroz odabrane projektne prijedloge u okviru Programa prioritetnih aktivnosti Eko-fond je označen kao potencijalni implementacioni partner u projektima vezanim za: povećanje klimatske otpornosti zdravstvenih ustanova, sprovođenju mjera energetske efikasnosti i uvođenju obnovljivih izvora energije u stambenom sektoru, kao i projektima nisko-karbonskog saobraćaja.

U saradnji nacionalne kontakt tačke iz nadležnog Ministarstva i predstavnika ZKF-a u Crnoj Gori pripremljen je Prijedlog projekta (Readiness proposal) koji se bazira na institucionalnom jačanju nacionalne kontaktne tačke, Direktorata za ekologiju i klimatske promjene, Eko-fonda, radne grupe za Nacionalni savjet za održivi razvoj, klimatske promjene i integralno upravljanje obalnim područjem, kroz podršku implementaciji ažuriranog Nacionalno utvrđenog doprinosa (NDC).

Očekivani rezultati projekta: Ključna tačka ovog prijedloga projekta, a vezana za Eko-fond, je sprovođenje finansijskih politika i analiza kako bi se identifikovale održive sektorske ulazne tačke i investiciono/finansijske strategije za finansiranje klimatskih promjena. Na taj način bi bio podržan razvoj višegodišnje strategije za pristup klimatskom finansiranju tj. izgradnji modaliteta finansiranja i strategije ulaganja sa fokusom na implementaciju nacionalnog utvrđenog doprinosa. U isto vrijeme omogućilo bi se sprovođenje obuke za unapređenje kapaciteta Eko-fonda za sprovođenje klimatske strategije finansiranja.

Nosioci projekta: Eko-fond u saradnji sa Ministarstvom ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera i Kancelarijom za održivi razvoj.

Budžet: Zeleni klimatski fond je odobrio grant u iznosu od 299.514,00USD, sa periodom implementacije od 12 do 18 mjeseci. S obzirom na kašnjenje početka realizacije projekta, a posebno kada je riječ o izazovima u vezi sa izborom konsultanata kroz postupke javnih nabavki, tražen je produžetak roka za realizaciju aktivnosti od strane Eko-fonda i Nacionalne kontakt osobe (NFP), pa je 25.11.2024.godine zahtjev upućen UNOPS-u. Rok je produžen za 7 mjeseci sa novim datumom završetka, 7 jul 2025.godine.

3.3.2. Interreg Dunavski transnacionalni program (DTP)

Projekat: „Osnaživanje zainteresovanih strana u implementaciji Direktive o promociji korišćenja energije iz obnovljivih izvora u smislu skladišta energije i stabilnosti energetskih mreža”(ESINERGY)

Predmet i cilj projekta: Direktiva (EU) 2018/2001 o promovisanju korišćenja energije iz obnovljivih izvora (član 21 se odnosi na samopotrošače iz obnovljivih izvora), koji imaju pravo da instaliraju i upravljaju sistemima za skladištenje električne energije u kombinaciji sa instalacijama koje proizvode OIE za vlastitu potrošnju, bez odgovornosti za svaku dvostruku naplatu, uključujući mrežne naknade, za uskladištenu električnu energiju koja ostaje u njihovim prostorijama. Projekat će informisati proizvođače energije o njihovim pravima, a takođe će ih povezati sa kreatorima politike koji će ovu direktivu prihvatiti na pravi način u svakoj navedenoj državi Dunavskog regiona.

Očekivani rezultati projekta: Projekat ima za cilj implementaciju rješenja koja su efikasna i ista za sve navedene izazove. Veliki dio navedenih izazova može se riješiti uspostavljanjem npr. skladišta energije, toplotnih pumpi, stanica za punjenje električne energije, optimizacijom upravljanja energijom itd. Projekat se odnosi na dvije ciljne grupe: proizvođače energije i kreatore politika. Jedan od ključnih ciljeva je priprema strategije koja uključuje iskustva pilota i pokazuje doprinos stabilnoj, nezavisnoj mreži i eliminisanju mrežnog opterećenja. Strategija će biti krovni dokument koji će uticati na države članice, gdje će donosioci odluka biti usmjereni da poštuju i sprovode članove direktive i da ih integrišu u svoje nacionalne politike, zakonodavstvo, tendere i šeme podrške.

Nosioci projekta: Konzorcijum partnera iz država koje pripadaju Dunavskom regionu (Hrvatska, BiH, Slovenija, Austrija, Njemačka, Mađarska, Slovačka, Bugarska, Rumunija, Srbija, Crna Gora i Ukrajina) sa vodećim partnerom Lokalnom energetsom agencijom za Pomurje prijavio je učešće na Dunavskog programu sa navedenim projektom u okviru prioriteta – „Podržavanje ozelenjavanja energetskog i transportnog sektora u Dunavskom regionu jačanjem integracije OIE”.

Eko-fond direktno sarađuje sa Ministarstvom energetike, koji je i pridruženi partner na projektu.

Budžet: 2.499.550,00€, finansijski udio Eko-fonda iznosi 127.500,00€ (refundira se 80% iznosa, dok je Eko-fond u obavezi da obezbijedi 25.500,00€).

Implementacija projekta je započeta u januaru 2024. godinu i trajeće do 30. juna 2026. godine.

3.3.3. Javni fond za životnu sredinu Republike Slovenije

Projekat: Podrška razvoju dugoročnih mjera energetske efikasnosti (SKLAD)

Eko-fond je u prethodnom periodu kontinuirano radio na finalizaciji uspostavljanja saradnje sa Ministarstvom životne sredine i prostornog planiranja Slovenije (novoformiranim Ministarstvom životne sredine, klime i energetike) i Centra za međunarodnu saradnju i razvoj (CMSR), u cilju realizacije finansijske podrške u iznosu od 1.500.000,00€.

S tim u vezi, Eko-fond je podnio projektni predlog u januaru 2024. godine, u okviru konkursa koji je objavljen od strane CMSR-a. Tokom 2024. godine je rađeno na usaglašavanju predloga projekta sa slovenačkim institucijama.

Vremenski period realizacije donacije je 2025-2026 godine. Obaveza kofinansiranja iznosi 150.000,00€.

Donacija će se realizovati putem javnih konkursa koji će biti objavljeni od strane Eko-fonda tokom 2025. i 2026. godine, i to u oblastima energetske efikasnosti i e-mobilnosti.

Koordinacija i monitoring realizacije projekta će se sprovoditi u okviru Službe za energetske efikasnost i obnovljive izvore energije.

3.3.4. Saradnja sa Elektroprivredom Crne Gore

Projekat: „Projekat podrške pri kupovini i ugradnji foto-naponskih panela snage do 10kW za domaćinstva i foto-naponskih panela snage do 30kW za pravna lica - Projekat Solari 3000+ i Solari 500+”, kao i učešće u drugoj fazi projekata „Solari 5000+”

Predmet i cilj projekta: Projekat se realizuje u skladu sa potpisanim Sporazumom o zajedničkom finansiranju i realizaciji projekta „Solari 3000+ i Solari 500+” između Elektroprivrede Crne Gore (EPCG) i Eko-fonda, potpisanim u skladu sa usvojenom informacijom o projektu i zaključcima Vlade 04-4365/2 od 23.09.2021. godine.

Pozitivni efekti projekta su višestruki, pa tako imamo benefite za domaćinstva, privredu i EPCG, zatim ispunjenje očekivanja međunarodne zajednice u cilju smanjenja emisije štetnih gasova, kao i povećanje korišćenja obnovljivih izvora energije.

Korisniku projekta se pruža mogućnost da odgovarajući fotonaponski sistem ugradi, otplaćujući ga u jednakim mjesečnim iznosima u visini svog prosječnog mjesečnog računa za utrošenu električnu energiju. Pri tom se period otplate investicije za korisnika kreće u opsegu od 5 do 8 godina, u zavisnosti od iznosa rate i snage ugrađenog sistema.

Očekivani rezultati projekta: Povećanje udjela obnovljivih izvora energije u ukupnoj proizvodnji električne energije, energetska nezavisnost i samo održivost domaćinstava i pravnih lica, korisnika projekta

Nosilac projekta: Elektroprivreda Crne Gore.

Budžet: Procijenjena ukupna vrijednost projekta „Solari 3000+ i 500 +” iznosi 30.000.000,00€.

Finansijsko učešće Eko-fonda u projektu Solari 3000+ i 500+: Subvenciju koju Eko-fond obezbjeđuje kroz ovaj projekat korisnicima iznosi 20% od vrijednosti fotonaponskog sistema, što znači učešće Eko-fonda u iznosu od 6.000.000,00€. Realizacija projekta nastavlja se i u 2025. godini.

Budžet: Procijenjena ukupna vrijednost projekta „Solari 5000 +” iznosi 70.000.000,00€.

Finansijsko učešće Eko-fonda u projektu „Solari 5000+”: Subvencija koju Eko-fond obezbjeđuje kroz ovaj projekat korisnicima iznosi 10% od vrijednosti fotonaponskog sistema.

3.3.5. Finansiranje izrade projektne dokumentacije za realizaciju infrastrukturnih projekata

Predmet i cilj projekta: Finansiranje izrade projektne dokumentacije (izrada planova, programa, studija, itd.) za realizaciju projekata iz oblasti zaštite životne sredine, klimatskih promjena energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije u Crnoj Gori. Sredstva su namijenjena Državnim organima, jedinicama lokalnih samouprava, javnim službama koje imaju svojstvo pravnog lica (Univerzitet Crne Gore, javne ustanove, državni fondovi, javni emiteri, i drugi organi ili organizacije koji vrše javna ovlašćenja čiji je osnivač država, odnosno jedinica lokalne samouprave, osnovane radi zadovoljenja potreba od javnog interesa), privredni subjekti u kojima država i/ili jedinica lokalne samouprave posjeduje više od 50% akcija ili udjela, ili koje se sa više od 50% finansiraju iz sredstava budžeta Crne Gore i/ili budžeta jedinice lokalne samouprave i drugih javnih prihoda. Cilj projekta je jačanje kapaciteta i podrška jedinicama lokalne samouprave i drugim javnim ustanovama u izradi projektne dokumentacije za realizaciju infrastrukturnih projekata. Sredstva za realizaciju projekta će biti realizovana putem Javnog konkursa.

Očekivani rezultati projekta: Spremnost korisnika da sa gotovim projektima apliciraju za sredstva iz javnih ili međunarodnih finansijskih institucija.

Nosilac projekta: Fond za zaštitu životne sredine

Budžet: 500.000,00€

3.3.6. IPA South Adriatic program

Projekat “Otvoreni inovacijski vodeći centar za start-up u digitalnoj transformaciji i zelenim rastu “ (ENVOLVE)

Predmet i cilj projekta: Ovaj projekat ima za cilj uspostavljanje otvorenog centra za inovacije, start-up inkubatora i akceleratora za mala i srednja preduzeća koji će podržati rast novih preduzeća, povećati konkurentnost postojećih malih i srednjih preduzeća i doprinijeti ekonomskom razvoju i tehnološkom napretku u IPA području.

Očekivani rezultati projekta: mapiranje, umrežavanje i pristup inovacionim ekosistemima, studija izvodljivosti u Albaniji i Crnoj Gori sa ciljem istraživanja mogućnosti uspostavljanja inovacionih centara u oblasti digitalne transformacije i zelene ekonomije.

Vodeći partner: Barleti institut za istraživanje i razvoj (BIRD-Albanija)

Budžet: Ukupna vrijednost projekta je 1.400.000,00€, dok je finansijsko učešće Eko-fonda 15.006,60€.

Navedeni predlog projekta je u procesu evaluacije od strane zajedničkih programskih tijela.

Projekat: Promocija inovativnih rešenja za energetske efikasnost (PIEES)

Predmet i cilj projekta: Cilj projekta je promocija primjene mjera energetske efikasnosti kroz jačanje znanja i razvoja svijesti među akademskom zajednicom i studentima u Crnoj Gori i Albaniji. Kroz organizaciju radionica i razvoj ciljanih obrazovnih modula, studenti i akademski radnici će biti upoznati sa principima održivog razvoja, efikasnog korišćenja prirodnih resursa, uticajem klimatskih promjena i potrebom za sprovođenjem mjera energetske efikasnosti u cilju smanjenja karbonskog otiska i adaptacije na klimatske promjene.

Očekivani rezultati projekta: razmjena iskustava i dobre prakse, definisanje mehanizama za promociju mjera energetske efikasnosti, definisanja obrazovnih modula, sprovođenju radionica i organizacija studentskog kampa.

Nosilac projekta: Ekonomski fakultet Podgorica.

Budžet: Ukupna vrijednost projekta je 600.000,00€, finansijsko učešće Eko-fond-a iznosi 15.000,00€.

Navedeni predlog projekta je u procesu evaluacije od strane zajedničkih programskih tijela.

Interreg Euro MED 2021 - 2027 Mjere energetske efikasnosti u javnoj rasvjeti i razmjena ekonomskih/ekoloških praksi ulaganja u održivu energiju u ciljanom prekograničnom region (PROLIGHT)

Predmet i cilj projekta: Cilj je unapređenje mjera energetske efikasnosti u javnoj rasvjeti i upravljanju i klimatskoj otpornosti u regionu Mediterana. Specifični cilj odražava prekogranično učešće svih aktera u okviru njihovog iskustva i oblasti stručnosti. Pored toga, izgradnja kapaciteta za predstavnike ciljnih grupa povezanih sa partnerima EU u

menadžmentu, uslugama i digitalnoj prezentaciji biće osnova zajednice otporne na klimatske promene.

Očekivani rezultati projekta: razvoj i implementaciju planova i strategija za energetske efikasnost u sektoru javne rasvete u cilju obezbjeđivanja i poboljšanja kvaliteta životne sredine i života, povećanje kapaciteta javnih vlasti u efikasnom planiranju i finansiranju prilagođavanja klimatskim promjenama i energetske tranzicije u odnosu na efikasnost javne rasvjete.

Nosilac projekta: Opština Tuzi

Budžet: Ukupan budžet projekta je 2.949.785,00€. Eko-fond je pridruženi partner na projektu, s toga nije predviđen poseban budžet za njegovu ulogu.

Održivo upravljanje morskim sentinel vrstama i interakcija ljudskih aktivnosti (SAMESEA)

Predmet i cilj projekta: Glavni cilj projekta je uspostavljanje međunarodno usklađenih programa praćenja morskog svijeta i primjene zajedničkih metodologija u jadransko-jonskoj regiji (EUSAIR).

Očekivani rezultati projekta: Unaprjeđenje transnacionalne saradnje u primjeni praksi nadzora i očuvanja morskog biodiverziteta, kao i jačanje dijaloga između ekonomskih aktivnosti, kao što su turizam i ribarstvo, i zaštite morskih ekosistema. Morski svijet trpi od zagađenja, povećanog morskog saobraćaja i degradacije staništa, a zadatak je da uspostavljanje balansa između ljudskih aktivnosti i prirode.

Nosilac projekta: Konzorcijum nacionalnih univerziteta za nauku i pomorstvo

Budžet: Ukupni budžet projekta iznosi 1.763.955,50€. Eko-fond je pridruženi partner na projektu, s toga nije predviđen poseban budžet za njegovu ulogu.

Fond za zaštitu životne sredine (Eko-fond) je u svrhu doprinosa razvoju međunarodnih projekata u 2025. godini obezbijedio dodatnih 145.000.00€ za potencijalno učešće Društva u programima prekogranične saradnje.

KOMUNIKACIONA STRATEGIJA 2024-2026.

Predmet i cilj: Komunikaciona strategija (u daljem tekstu: Strategija) koja će biti od značaja za uspješno promovisanje ciljeva, angažovanja zajednice i postizanje održivih rezultata.

Strategija kao dokument ima za cilj promociju zaštite životne sredine i upotrebu obnovljivih izvora energije i energetske efikasnost u skladu sa strateškim ciljevima Crne Gore, kao i doprinos povećanju svijesti i znanja. Strategija definiše komunikacione mehanizme i komunikacione aktivnosti koje će doprinijeti boljem razumijevanju i većem interesu u cilju zaštite životne sredine i obnovljivih izvora energije, ali i energetske efikasnosti. Strategija treba da odgovori na nekoliko pitanja:

- kako doći do ciljnih grupa;

- koje ključne poruke usmjeravamo prema javnosti;
- na koji način se ostvaruje komunikacija sa ciljnim grupama.

Akcioni plan kao sastavni dio dokumenta sadrži sve aktivnosti koje je potrebno realizovati u budućem periodu. Isti će biti redovno ažuriran i prilagođavan, u skladu sa godišnjim rezultatima monitoringa i evaluacije. Kontinuirana edukacija građana kroz promotivne aktivnosti, organizovanje okruglih stolova i seminara na temu Zelene agende, zaštite životne sredine, energetske tranzicije, unaprijeđenja energetske efikasnosti, kao i iskorišćavanja potencijala obnovljivih izvora energije, neophodna je kako bi građani podigli svijest i unaprijedili svoja znanja o politikama iz ovih oblasti, kao i o aktuelnim podsticajnim projektima.

Aktivnosti oglašavanja i vidljivosti projekata i tokom 2025. godine obuhvataće:

- oblikovanje brend identiteta - grafičkog, audio, video i digitalnog;
- digitalno oglašavanje - pisanje tekstova, dizajn i pripremu oglasa za štampane i digitalne medije, zakup oglasnog prostora i vremena u specijalizovanim te opštim medijima (TV, veb-portali, društvene mreže);
- sponzorsku vidljivost u prostoru i vremenu - stalna i privremena na događanjima uživo, u štampanim publikacijama, audio i video sadržajima, te u digitalnim medijima;
- događaje: sastanke, debate, okrugle stolove, savjetovanja, naučne i stručne konferencije, tribine i javne rasprave, seminare, društveno odgovorne aktivnosti, akcije.

U području vidljivosti brend identiteta projekata naglasak će biti na osiguranju njihove prepoznatljivosti u različitim komunikacijskim kontekstima - statičke i dinamičke vidljivosti u analognim i digitalnim kanalima komunikacije.

Nosilac aktivnosti: Eko-fond

Budžet: Procijenjenja vrijednost za realizaciju navedenih aktivnosti je 100.000,00€.

ZAKLJUČAK

Postignute i planirane ciljeve, Društvo ostvaruje značajnim finansijskim ulaganjima koja se najvećim dijelom obezbjeđuju iz sopstvenih sredstava tj. Eko-fond će funkcionisati i svoje poslovanje i u 2025. godini zasnivati prvenstveno na principima samoodrživosti. Važno je istaći da se tokom 2025. godine očekuju i dodatni izvori finansiranja od međunarodnih institucija i organizacija.

Eko-fond je tokom dosadašnjeg poslovanja zauzeo značajnu poziciju na crnogorskom tržištu finansiranja ekoloških projekata. U prilog govore sljedeći podaci: implementirana je i razvijena šema subvencija kroz projekte energetske efikasnosti koji istovremeno doprinose zaštiti životne sredine, saradnja sa međunarodnim finansijskim institucijama (Zeleni klimatski fond), realizacija Programa za poboljšanje energetske efikasnosti iz paketa podrške za prevazilaženje energetske krize koji je Evropska Komisija opredijelila Crnoj Gori, podrška Ministarstva Republike Slovenije.

Eko-fond će svoje programe podrške implementirati u skladu sa nacionalnim strateškim i planskim dokumentima; saradnji sa međunarodnim institucijama u kontekstu privlačenja sredstava za dalje finansiranje različitih projekata. Vlada će i dalje imati ulogu u poslovanju Eko-fonda kako u pogledu upravljanja, tako i u pogledu pružanja kontinuirane podrške, pri čemu je kroz zajednički rad potrebno jasno identifikovati one sektore čije poslovanje podržava Eko-fond kako bi se postigao maksimalan uticaj u pogledu ekonomskog razvoja i kako bi se podržao ravnomjerniji regionalni razvoj uz nastojanje da se podrže samo održivi projekti kako bi se dugoročno obezbijedila održivost i stabilnost Društva.

Buduća strategija poslovanja Eko-fonda zasnivaće se na jasnom definisanju uloge Društva u crnogorskom finansijskom sistemu, kao i na razmatranju pitanja pravca njegovog budućeg razvoja kroz proces transformacije kao pravnog lica sa javnim ovlaštenjima. Potrebno je inicirati izmjenu postojećeg zakonodavnog okvira kako bi se trenutni nedostaci u okviru obezbjeđivanja stabilnih izvora finansiranja ublažili i poboljšali po uzoru na fondove u regionu. Kroz definisanje prioritetnih projekata i aktivnosti za finansiranje, Eko-fond će se oslanjati na aktuelne nacionalne strategije i planove donesene na državnom nivou i aktivnosti na njihovoj implementaciji, kao i međunarodne obaveze preuzete kroz pristupanje Crne Gore brojnim konvencijama i sporazumima. Kroz razvoj komunikacione strategije radiće se na unaprjeđivanju i razvoju položaja Eko-fonda na domaćem i međunarodnom tržištu i stvaranju vizuelnog identiteta društva prvenstveno kroz razvoj sektora marketinga i kanala distribucije proizvoda Eko-fonda. U cilju ispunjavanja zacrtanih ciljeva akcenat će biti na kontinuiranom razvoju ljudskog resursa i kontinuiranom preispitivanju finansijske strukture i kontrole.

Finansijske mjere podrške specifičnim ciljanim grupama za koje se procijeni da predstavljaju prioritet sa aspekta obezbjeđenja povoljnih finansijskih sredstava predstavljaju centralnu aktivnost Eko-fonda. Jedan od osnovnih zadataka Eko-fonda u narednom periodu je da se, po ugledu na slične institucije u regionu, pozicionira na finansijskom tržištu Crne Gore. Bitno je napomenuti da će se u cilju sprovođenja finansijskih mjera podrške ostvariti saradnja i sa lokalnim upravama i lokalnim biznis centrima, kao i civilnim i nevladinim sektorom.

Neutrošena sredstva od definisanih projektnih aktivnosti za navedeni vremenski period, po isteku istog, mogu se preusmjeriti na druge projekte u okviru predviđenog Programa rada, po potrebi.

U planiranju ljudskih resursa, osnovno polazište biće ciljevi i planovi poslovanja, kako bi se obezbijedila potrebna struktura ljudskih kapaciteta koja odgovara potrebama Društva.

Programom rada za 2025. godinu je dat pregled troškova realizacije planiranih aktivnosti, kao i pregled troškova rada Društva, koji pokazuje visok stepen racionalizacije svih planiranih stavki čime će se obezbjeđiti stabilnost poslovanja, efikasnost upravljanja i odlučivanja. Nadalje, Programom rada Eko-fonda definisane su programske aktivnosti koje trebaju kroz njihovu implementaciju stvoriti preduslove za efikasno funkcionisanje Društva. Program rada za 2025. godinu se zasniva na: institucionalnom jačanju Eko-fonda, implementaciji finansijskih sredstava kroz projekte iz oblasti zaštite životne sredine, energetske efikasnosti, obnovljivih izvora energije i klimatskih promjena, aktivnostima na donošenju potrebne zakonske regulative za ostvarenje dodatnih prihoda Eko-fonda, aktivnosti na saradnji sa nadležnim institucijama u zemlji i inostranstvu, naučnim institucijama, civilnim sektorom, sredstvima informisanja u cilju promovisanja rada Eko-fonda i uspostavljanju međunarodne saradnje u cilju obezbjeđivanja dodatnih sredstava za nesmetano funkcionisanje Eko-fonda.

TABELARNI PREGLED AKTIVNOSTI I PROJEKATA PREDVIĐENIH PROGRAMOM RADA ZA 2025. GODINU

♦ PROJEKTI ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE I KLIMATSKE PROMJENE						
Naziv projekta	Aktivnost	Nosioci aktivnosti	Vrijednost u €	Rok realizacije	Indikator	Odgovornost
3.1.1. Javni konkurs za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) jedinicama lokalnih samouprava za realizaciju projekta uklanjanja otpada odbačenog u životnu sredinu (tzv. „divlje deponije”)	♦ Priprema i sprovođenje javnog konkursa za dodjelu subvencija jedinicama lokalnih samouprava i/ili komunalnim preduzećima za projekte uklanjanja otpada odbačenog u životnu sredinu (tzv. „divlje deponije”)	Eko-fond Jedinice lokalnih samouprava	400.000,00€	II-IV Kvartal	♦ Potpisan Ugovor o namjenskom korišćenju sredstava sa najmanje 8 korisnika ♦ Smanjena količina otpada odbačenog u životnu sredinu	♦ Služba za projekte zaštite životne sredine i klimatske promjene
3.1.2. Javni konkursi za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) za realizaciju projekta nabavke komunalne opreme i uređaja za upravljanje otpadom	♦ Priprema i sprovođenje javnog konkursa za dodjelu subvencije za nabavku komunalne opreme jedinicama lokalne samouprave i/ili komunalnim preduzećima	Eko-fond Jedinice lokalnih samouprava/Komunalna preduzeća	1.000.000,00€	II-IV Kvartal	♦ Potpisan Ugovor o namjenskom korišćenju sredstava sa najmanje 20 korisnika ♦ Nabavljena i funkcionalna oprema za efikasno prikupljanje, transport i zbrinjavanje otpada	♦ Služba za projekte zaštite životne sredine i klimatske promjene

DOO FOND ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

3.1.3. Javni konkurs za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) jedinicama lokalne samouprave za projektovanje, uređenje i održavanje zelenih površina	♦ Priprema i sprovođenje javnog konkursa za dodjelu subvencija jedinicama lokalne samouprave za projektovanje, uređenje i održavanje zelenih površina	Eko-fond Jedinice lokalnih samouprava	300.000,00€	II-IV Kvartal	♦ Potpisan Ugovor o namjenskom korišćenju sredstava sa najmanje 6 korisnika ♦ Povećan broj novih, uređenih javnih površina ♦ Unaprijeđeno stanje postojećih zelenih površina	♦ Služba za projekte zaštite životne sredine i klimatske promjene
3.1.4. Zaštita i očuvanje prirodnih vrijednosti nacionalnih parkova kroz unapređenje službi fizičke zaštite	♦ Potpisivanje Ugovora o dodjeli sredstava za realizaciju projekta između Eko-fonda i Javnog preduzeća za nacionalne parkove Crne Gore ♦ Opremanje službe zaštite nacionalnih parkova	Eko-fond Javno preduzeće za nacionalne parkove Crne Gore	20.000,00€	II-IV Kvartal	♦ Potpisan Ugovor o dodjeli sredstava za realizaciju projekta - Broj nabavljenih kamera zamki ♦ Broj nabavljenih kompleta GOPRO akcionih kamera i kaciga	♦ Služba za projekte zaštite životne sredine i klimatske promjene
3.1.5. Unapređenje komunalne infrastrukture u NP Durmitor-Separator masti	♦ Potpisivanje Ugovora o dodjeli sredstava za realizaciju projekta između Eko-fonda i Javnog preduzeća za nacionalne parkove Crne Gore	Eko-fond Javno preduzeće za nacionalne parkove Crne Gore	50.000,00€	II-IV Kvartal	♦ eliminacija negativnog uticaja otpadnih voda na ekosistem Crnog jezera	♦ Služba za projekte zaštite životne sredine i klimatske promjene

DOO FOND ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

3.1.6. Sanacija staze oko Crnog jezera	♦ Potpisivanje Ugovora o dodjeli sredstava za realizaciju projekta između Eko-fonda i Javnog preduzeća za nacionalne parkove Crne Gore ♦ Izrada idejnog rješenja sa predmjerom i predračunom za sanaciju edukativne staze oko Crnog jezera. ♦ Rekonstrukcija drvenih mostova ♦ Izrada i postavljanje novih i popravka postojećih informativnih i edukativnih table ♦ Zamjena dotrajalih folija na tablama i smjerokazima	Eko-fond Javno preduzeće za nacionalne parkove Crne Gore	50.000,00€	II-IV Kvartal	♦ Potpisan Ugovor o dodjeli sredstava za realizaciju projekta ♦ Izvještaj o izvršenim radovima na rekonstrukciji drvenih mostova ♦ Izvještaj o izvršenim radovima na uređenju dijela staze sa stepenicama na lokalitetu Čeline ♦ Izvještaj o izvršenim radovima na rekonstrukciji odmorišnog mobilijara Kraljeva stolica ♦ Broj izrađenih i postavljenih novih informativnih tabli ♦ Broj zamijenjenih folija ♦ Broj postavljenih smjerokaza ♦ Broj popravljenog informativnog i edukativnog mobilijara	♦ Služba za projekte zaštite životne sredine i klimatske promjene
3.1.7. Projekat sakupljanja električnog i elektronskog otpada iz domaćinstva	♦ Priprema i sprovođenje javnog konkursa za dodjelu subvencija građanima za sakupljanje EE otpada	Eko-fond	400.000,00€	II-IV Kvartal	♦ Subvencionisano najmanje 2000 korisnika ♦ Povećana upotreba recikliranih materijala i reciklaža otpadne opreme	♦ Služba za projekte zaštite životne sredine i klimatske promjene

DOO FOND ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

3.1.8. Prikupljanje vozila van upotrebe sa teritorije Crne Gore	♦ Potpisivanje Ugovora o dodjeli sredstava za realizaciju projekta između Eko-fonda i Deponija d.o.o. Podgorica ♦ Uklanjanje velikog broja vozila van upotrebe sa javnih površina teritorije Crne Gore na ekološki prihvatljiv način, podizanje svijesti građana o recikliranju, adekvatnom zbrinjavanju vozila van upotrebe i zaštiti životne sredine uz obezbjeđivanje materijalne dobiti.	Eko-fond Deponija d.o.o. Podgorica	100.000,00€	II-IV Kvartal	♦ Preuzeto 200 vozila van upotrebe sa javnih površina teritorije Crne Gore;	♦ Služba za projekte zaštite životne sredine i klimatske promjene
3.1.9. Unapređenje infrastrukture vodosnabdijevanja, očuvanja vodoizvorišta i zaštite životne sredine u lokalnim samoupravama	♦ Potpisivanje Ugovora o dodjeli sredstava za realizaciju projekta između Eko-fonda i jedinica lokalnih samouprava	Eko-fond Jedinice lokalnih samouprava	680.000,00€	II-IV Kvartal	♦ Investiranje u infrastrukturu vodosnabdijevanja u najmanje 3 opštine. ♦ održivo korišćenje vodnih resursa i povećanje otpornosti na klimatske promjene u skladu sa Zelenom agendom EU	♦ Služba za projekte zaštite životne sredine i klimatske promjene
3.1.10.1. Unapređenje katastra zagađivača životne sredine, i integracija u Informacioni sistem zaštite životne sredine (II FAZA)	♦ Sporazum o zajedničkom finansiranju projekta ♦ Unaprijeđen i operativan katastar zagađivača ♦ Sastanak sa operaterima uz podršku Privredne komore ♦ Priručnik za korišćenje katastra ♦ Sprovođenje edukacija za operatere industrijskih postrojenja ♦ Sprovođenje edukacija za nadležne institucije (MEPPU, AZPŽS, UIP).	Eko-fond Agencija za zaštitu životne sredine	400.000,00€	II-IV Kvartal	♦ Kreiran i nadogradjen adekvatan IT alat (software i hardware), koji obuhvata registar kesa, hemikalija ♦ adekvatno čuvanje i statističku obradu dostupnih podataka, ♦ podrška za uspostavljanje sigurne veze sa EU bazama podataka	♦ Služba za projekte zaštite životne sredine i klimatske promjene

DOO FOND ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

					♦ Identifikovani svi potencijalni zagađivači; ♦ Sprovedene obuke o upotrebi kreiranog softvera i primjena metodologije za pripremu softverskog rešenja	
3.1.10.2. Razvoj djelatnosti Eko-fonda	♦ Ojačavanje kapaciteta Eko-fonda kroz unapređenje prikupljanja, provjere, sprovođenja i izvještavanja projekata iz djelokruga rada Eko-fonda	Eko-fond	1.045.000,00€	II-IV Kvartal	♦ Uvećani prilivi novčanih sredstava za Eko-fond i sprovođenje većeg broja projekata ♦ Unaprijeđeno stanje životne sredine ♦ Izrađeni planovi, programi, studije i projektne dokumentacije iz oblasti djelokruga rada Fonda; ♦ Povećana svijest javnosti o značaju zaštite životne sredine; ♦ Evidentiran veći broj zagađivača, veći broj izdatih rešenja;	Služba za projekte zaštite životne sredine i klimatske promjene
3.1.11. Unaprijeđenje uslova za visokoškolsko obrazovanje iz oblasti Ekologije u Crnoj Gori	♦ Potpisivanje memoranduma o saradnji o zajedničkim aktivnostima na projektu	Eko-fond PMF	70.000,00€	II-IV Kvartal	♦ Poboľjšani uslovi za nastavu iz oblasti Biologije/Ekologije	♦ Služba za projekte zaštite životne sredine i klimatske promjene

mart, 2025. godine

DOO FOND ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

♦ PROJEKTI ENERGETSKE EFIKASNOSTI I OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE						
Naziv projekta	Aktivnost	Nosioci aktivnosti	Vrijednost u €	Rok realizacije	Indikator	Odgovornost
3.2.1. Podsticaji za unapređenje e-mobilnosti	♦ Priprema i sprovođenje javnih konkursa za dodjelu subvencija za nabavku ekološki prihvatljivog vida transporta i stanica za punjenje električnih vozila	Eko-fond	100.000,00€	II-IV Kvartal	♦ Minimum 3 potpisana ugovora sa korisnicima o namjenskom korišćenju sredstava	♦ Služba za projekte energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije
3.2.2. Javni konkurs za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) za nabavku energetski efikasnih uređaja u domaćinstvima	♦ Priprema i sprovođenje javnog poziva za kvalifikaciju distributera/prodavaca za učešće u projektu ♦ Objava javnog konkursa za građane	Eko-fond	400.000,00€	II-IV Kvartal	♦ Subvencionisanje nabavke 2666 novih energetski efikasnih uređaja u domaćinstvima	♦ Služba za projekte energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije
3.2.3. Podsticaji za primjenu mjera energetske efikasnosti u domaćinstvima i privredi	♦ Priprema i sprovođenje javnih konkursa	Eko-fond	760.000,00€	II-IV Kvartal	♦ Minimum 210 potpisanih ugovora sa korisnicima o namjenskom korišćenju sredstava	♦ Služba za projekte energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije
3.2.4. Podsticaji za primjenu mjera energetske efikasnosti u javnom sektoru	♦ Priprema i sprovođenje javnih konkursa	Eko-fond	200.000,00€	II-IV kvartal	♦ Minimum 5 potpisanih ugovora sa korisnicima o namjenskom korišćenju sredstava za sprovođenje mjera energetske efikasnosti	♦ Služba za projekte energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije
3.2.5. Modernizacija javne rasvjete i označavanje objekata u okviru kompleksa Kliničkog centra Crne Gore	♦ Ispunjenje uslova KCCG shodno procureama Eko fonda ♦ Potpisivanje Ugovora o dodjeli sredstava za realizaciju projekta između Eko-fonda i KCCG	Eko-fond KCCG	120.000,00€	II-IV kvartal	♦ Potpisan ugovor o dodjeli sredstava sa Kliničkim centrom Crne Gore	♦ Služba za projekte energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije

DOO FOND ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

PROJEKAT U OKVIRU SARADNJE ZA ZELENIM KLIMATSKIM FONDOM

Naziv projekta	Aktivnost	Nosioci aktivnosti	Vrijednost u USD	Rok realizacije	Indikator	Odgovornost
Poboljšanje kapaciteta Nacionalne kontakt osobe (NFP) u Crnoj Gori za aranžman sa ZKF i jačanje strateških planova projekata pri podršci sprovođenja ažuriranog Nacionalnog određenog doprinosa NDC2	♦ Institucionalni kapaciteti NDA i mehanizma koordinacije (CM), odnosno Radne grupe Nacionalnog savjeta za održivi razvoj, klimatske promjene i integrisano upravljanje obalnim područjem (NCSDDCICZM) za ublažavanje i prilagođavanje klimatskim promjenama, te održivo znanje, stvoreni sistemi za kontinuirano učenje o programiranju klimatskog finansiranja i angažman sa ZKF-om ♦ Podrška planiranju ulaganja za NDC 2 ♦ Jačanje CP Crne Gore za angažman s ZKF-om u skladu sa NDC 2 ♦ Podrška razvoju i implementaciji NDC 2 kroz izgradnju kapaciteta Eko-fonda	Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera Eko-fond Zeleni klimatski fond	299.514,00	12-18 mjeseci	♦ Edukovani kadrovski kapacitet Eko-fonda	♦ Služba za razvoj i implementaciju međunarodnih i partnerskih projekata

SARADNJA JAVNOG FONDA ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE REPUBLIKE SLOVENIJE I EKO-FONDA CRNE GORE

Naziv projekta	Aktivnost	Nosioci aktivnosti	Vrijednost u €	Rok realizacije	Indikator	Odgovornost
Saradnja Javnog Fonda za zaštitu životne sredine Republike Slovenije i Eko-fonda	• Potpisivanje sporazuma o sufinansiranju Eko-fonda	Ministarstvo životne sredine, klime i energetike Republike Slovenije Javni fond za zaštitu životne sredine Republike Slovenije Eko-fond	1.650.000,00€	12-14 mjeseci	♦ Jačanje institucionalnog i kadrovskog kapaciteta Eko-fonda ♦ Potpisan sporazuma o sufinansiranju Eko-fonda	♦ Služba za razvoj i implementaciju međunarodnih i partnerskih projekata

DOO FOND ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

Finansiranje izrade projektne dokumentacije za realizaciju infrastrukturnih projekata	Priprema i sprovođenje javnog konkursa za dodjelu subvencije korisnicima za izradu projektne dokumentacije za realizaciju nфраstrukturnih projekata	Eko-fond Jedinice lokalnih samouprava/javne ustanove	500.000,00€	II-IV Kvartal	♦ Osnaženi kapaciteti državnih institucija u izradi projektne dokumentacije	♦ Služba za razvoj i implementaciju međunarodnih i partnerskih projekata
---	---	---	-------------	---------------	---	--

SARADNJA ELEKTROPRIVREDE CRNE GORE I EKO-FONDA CRNE GORE

Naziv projekta	Aktivnost	Nosioci aktivnosti	Vrijednost u €	Rok realizacije	Indikator	Odgovornost
Projekat podrške pri kupovini i ugradnji foto-naponskih panela snage do 10kW za domaćinstva i foto-naponskih panela snage do 30kW za pravna lica – „Projekat Solari 3000+ i Solari 500+“, „Solari 5000+“	♦ Dodjela 20% subvencija za kupovinu i ugradnju fotonaponskih panela sa razmjenom na mjestu konekcije za domaćinstva i pravna lica. ♦ Dodjela 10% subvencija za kupovinu i ugradnju fotonaponskih panela sa razmjenom na mjestu konekcije za domaćinstva i pravna lica.	Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera Elektroprivreda Crne Gore CEDIS Eko-fond	1.900.000,00€ 3.600.000,00€	II-IV Kvartal	♦ Kvartalni izvještaji o namjenskom korišćenju sredstava od strane Elektroprivrede CG ♦ Izrađen Polugodišnji izvještaj o segmentima realizacije projekta	♦ Služba za razvoj i implementaciju međunarodnih i partnerskih projekata

**FINANSIJSKI PLAN
DOO FONDA ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE
ZA 2025. GODINU**

S A D R Ž A J

I UVOD	3
II PLAN PRILIVA.....	4
III PLAN ODLIVA	6
1. INVESTICIONA ULAGANJA I TEKUĆE ODRŽAVANJE	8
2. RASHODI TEKUĆEG POSLOVANJA.....	9
3. OBAVEZE IZ PRETHODNE POSLOVNE GODINE.....	13
4. OBAVEZA ZA POREZ NA DOBIT	14
5. STANJE NA KRAJU GODINE	14
IV REALIZACIJA FINANSIJSKOG PLANA.....	14

I UVOD

Polazne osnove za izradu Finansijskog plana Eko-fonda za 2025. godinu su: Program rada za 2024. godinu, Izvještaj o realizaciji finansijskog plana za 2024. godinu i planirani prilivi po osnovu eko-naknada kroz princip „zagađivač plaća” shodno Uredbi o visini naknada, načinu obračuna i plaćanja naknada zbog zagađivanja životne sredine („Sl. list RCG”, br. 26/97, 9/00, 52/00, „Sl. list CG”, br. 33/08, 5/09, 64/09, 40/11, 49/11, 119/22)., kao i sredstava prikupljenih od emisionih kredita po osnovu Javne aukcije shodno Uredbi o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte („Službeni list CG”, br. 8/20) za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte u 2024. godini.

Način finansiranja Eko-fonda, propisan je članom 76 Zakona o životnoj („Službeni list CG”, broj 52/16, 73/19, 84/24), pri čemu se stavom 3 utvrđuje da se sredstva za rad Eko-fonda obezbjeđuju iz: budžeta Crne Gore; sredstava eko-naknada; kredita, donacija i pomoći; instrumenata, programa i fondova Evropske unije, Ujedinjenih nacija i međunarodnih organizacija; stranih ulaganja namijenjenih zaštiti životne sredine i drugih izvora u skladu sa zakonom. U skladu sa članom 6 stav 2 Odluke o osnivanju Fonda za zaštitu životne sredine, sredstva se utvrđuju i koriste u skladu sa finansijskim planom Eko-fonda, dok je članom 8 stav 1 alineja 4 Odluke utvrđeno da Vlada Crne Gore (Osnivač) daje saglasnost na finansijski plan Društva.

Na osnovu člana 77 stav 2 alineja 3 Zakona o životnoj sredini, člana 7 Uredbe o visini naknada, načinu obračuna i plaćanja naknada zbog zagađivanja životne sredine i člana 18 Zakona o upravnom postupku, Agencija za zaštitu životne sredine donosi rješenja po osnovu kojih obveznici plaćaju eko-naknade, i to:

- Naknadu za uvoz supstanci koje oštećuju ozonski omotač;
- Naknadu za ispuštanje zagađujućih materija u vazduh;
- Naknadu za stvaranje i deponovanje opasnog otpada.

U skladu sa članom 62 stav 11 Zakona o upravljanju otpadom („Sl. list CG”, br. 34/24, 92/24), prodavac lagane plastične kese za nošenje, debljine zida više od 50 mikrona, plaća naknadu. Sredstva od naknade uplaćuju se na račun Fonda za zaštitu životne sredine i mogu se koristiti samo za finansiranje i kofinansiranje aktivnosti podizanja svijesti i pružanja informacija javnosti i kampanja za štetnost upotrebe plastičnih kesa na životnu sredinu.

U skladu sa Uredbom o naknadi koju plaća prodavac lagane plastične kese za nošenje, debljine zida više od 50 mikrona („Službeni list CG”, br. 105/24) ista se obračunava na osnovu mjesečnog izvještaja o količini kesa koju je prodavac stavio u promet. Prodavac dostavlja izvještaj organu uprave nadležnom za poslove zaštite životne sredine. Visina naknade koju plaća prodavac lagane plastične kese za nošenje, debljine zida više od 50 mikrona iznosi 0,03 € po komadu.

Shodno Uredbi o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte, Eko-fond ostvaruje prihode od Javne aukcije koja se sprovodi na osnovu poziva za dodjelu emisionih kredita, koji raspisuje organ državne uprave nadležan za zaštitu životne sredine, i po tom osnovu su planirani prilivi u 2025. godini. Takođe, Uredbom je data mogućnost prenosa emisionih kredita u iznosu od 0,1% minimalne cijene emisionog kredita koja iznosi 24€/tCO₂.

II PLAN PRILIVA

Financijski plan Fonda za zaštitu životne sredine za 2025. godinu bazira se na zakonom propisanim izvorima finansiranja Eko-fonda i to:

- godišnjim naknadama po osnovu izdatih rješenja od strane Agencije za zaštitu životne sredine na osnovu Uredbe o visini naknada, načinu obračuna i plaćanja naknada zbog zagađivanja životne sredine;
- mjesečnim naknadama po osnovu izdatih rješenja od strane Agencije za zaštitu životne sredine u skladu sa članom 62 stav 11 Zakona o otpadu, prodavac lagane plastične kese za nošenje, debljine zida više od 50 mikrona, plaća naknadu. Sredstva od naknade uplaćuju se na račun Fonda za zaštitu životne sredine i mogu se koristiti samo za finansiranje i kofinansiranje aktivnosti podizanja svijesti i pružanja informacija javnosti i kampanja za štetnost upotrebe plastičnih kesa na životnu sredinu;
- sredstvima prikupljenim od emisionih kredita u skladu sa članom 3 Uredbe o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte;
- donacijama, instrumenatima, programima i fondovima Evropske unije, Ujedinjenih nacija i međunarodnih organizacija.

Ukupni planirani prilivi Eko-fonda za 2025. godinu po osnovu eko-naknada, naknada za promet plastičnih kesa, po osnovu naknada od prodaje emisionih kredita putem Javne aukcije, GEF-a, CMSR-a, Danube Region Programme ESINERGY i grantu Zelenog klimatskog fonda, uključujući i prenijeto stanje iz prethodne poslovne godine iznose **40.510.794,00 €**. U narednoj tabeli dat je prikaz planiranih priliva u 2025. godini.

DOO FOND ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

Tabela 1: Pregled prihoda ¹					
	PRIHODI	Ostvareni prilivi u 2024. godini	Izdata rješenja u 2024. godini	Potraživanja 31.12.2024.	Planirani prilivi u 2025. godini
1.1.	Prihodi po osnovu eko-naknada	457.424,35 €	505.029,37 €	371.319,43 €	450.000,00 €
1.1.1.	Prihodi po osnovu naknada za ispuštanje zagađujućih materija u vazduh	0,00 €	2.636,21 €	2.636,21 €	3.000,00 €
1.1.2.	Prihodi po osnovu naknada za stvaranje opasnog otpada	432.424,35 €	451.609,39 €	342.899,45 €	447.000,00 €
1.1.3.	Prihodi po osnovu naknada za uvoz supstanci koje uništavaju ozonski omotač	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
1.2.	Prihodi po osnovu javne aukcije za prodaju emisionih kredita	10.706.193,60 €	12.847.432,35 €	2.141.238,75 €	7.300.000,00 €
	UKUPNI PRIHODI	11.163.617,95 €	13.352.461,72 €	2.512.558,18 €	7.750.000,00 €
1.3.	Grantovi za realizaciju projekata ZKF	\$0.00			\$120.000,00
		0.00 €			110.000,00 €
1.4.	GEF - biodiverzitet	350.000,00 €			
1.5.	Prilivi po osnovu programa za podsticanje energetske efikasnosti	11.500.000,00 €			
1.6.	Prilivi po osnovu programa za podsticanje energetske efikasnosti u Pljevljima	300.000,00 €			
1.7.	Danube Region Programme ESINERGY				57.430,00 €
1.8.	CMSR - Slovenija				1.000.000,00 €
1.9.	Priliv po osnovu naknada za promet plastičnih kesa	25.000,00 €	50.783,77 €	25.783,77 €	800.000,00 €
1.10.	Dug po osnovu potraživanja				2.512.558,18 €
	Prenijeto stanje iz prethodne godine	9.450.085,00 €			28.280.805,82 €
	UKUPNI PRILIVI	32.463.702,95 €			40.510.794,00 €

¹ Planirani prilivi u 2025-toj godini

- ♦ Projekcija priliva po osnovu eko-naknada izvršena je na osnovu izdatih rješenja i ostvarenih priliva po tom osnovu u toku 2024-te godine.
- ♦ Projekcija priliva po osnovu trgovine emisijom kreditima izvršena je na osnovu procjene potrošnje uglja.
- ♦ Sekretariat Zelenog Klimatskog fonda (ZKF), odobrio je prijedlog projekta „Unaprjeđenje kapaciteta Nacionalne kontakt osobe u Crnoj Gori za angažovanje sa ZKF-om i jačanje strateškog plana projekata zemlje za podršku implementaciji ažuriranog Nacionalno utvrđenog doprinosa NDC 2”, broj dokumenta: DCP/2022/593, koji će sprovesti Eko-fond. Nakon niza konsultacija sa ZKF, Prijedlog projekta je odobren novembra 2022. godine, dok je zvanična informacija za odobrenje Projekta dostavljena sredinom januara 2023. godine. Projekat je odobren u grant iznosu od 299.514,00 USD finansiran od strane ZKF, sa periodom implementacije od 12 do 18 mjeseci.
Prva tranša isplate u iznosu od 135.546,17€ uplaćena je u junu 2023. godine. Iznos sa kojim se rasplaže na kraju godine iznosi 67.741,60€, dok se u 2025. godini po ispostavljanju izvještaja i prateće dokumentacije, kao i indikatora da je potrošeno 70% prve tranše, očekuje isplata druge tranše u iznosu od 110.000,00€. Ukupan planirani iznos kojim će Eko-fond raspolagati u 2024. godini je 177.741,60€
- ♦ CMSR - Slovenija planiran je priliv u iznosu od 1.000.000,00€
- ♦ Danube Region Programme ESINERGY planiran je priliv u iznosu od 57.430,00€
- ♦ Priliv po osnovu prometa plastičnih kesa planiran je u iznosu od 800.000,00€. Projekcija priliva izvršena je na osnovu priliva posljednja tri mjeseca.
- ♦ Potraživanja iz prethodnih godina u iznosu od 2.512.558,18€.
- ♦ Prenijeto stanje iz prethodne godine odnosi se na početno stanje na tekućem računu na početku poslovne godine i iznosi 28.280.805,82€.

III PLAN ODLIVA

Odlivi su usklađeni sa očekivanim obimom posla i potrebom blagovremenog izvršavanja programskih aktivnosti Eko-fonda i isti su planirani na osnovu detaljne procjene izdataka koji su neophodni za rad, odnosno ostvarivanje zadataka utvrđenim Programom rada za 2025. godinu.

Ukupni odlivi planirani su u iznosu od **38.282.810,00€**, dok je struktura projektovanih odliva za redovno poslovanje data u Tabeli br. 2.

Tabela 2: Pregled odliva ²		
Pozicija	Naziv pozicije	Planirano
10	RASHODI	0
20	1. INVESTICIONA ULAGANJA I TEKUĆE ODRŽAVANJE	108.000,00
30	1.1. Nabavka osnovnih sredstava	103.000,00
40	1.1.1. Nabavka računarske opreme za nove zaposlene	10.000,00
50	1.1.2. Nabavka ostale opreme za zaposlene	5.000,00
60	1.1.3. Nabavka vozila	50.000,00

² Planirani odlivi u 2025-toj godini

DOO FOND ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

70	1.1.4. Licence	3.000,00
80	1.1.5. Nabavka kancelarijske opreme	35.000,00
90	1.2. Tekuće održavanje	5.000,00
100	1.2.1. Tekuće održavanje tehničke opreme	5.000,00
110	2 RASHODI TEKUĆEG POSLOVANJA	37.448,608
120	2.1. Troškovi materijala	45.000,00
130	2.1.1. Troškovi kancelarijskog materijala	20.000,00
140	2.1.2. Troškovi materijala za održavanje higijene	5.000,00
150	2.1.3. Troškovi goriva	10.000,00
160	2.1.4. Troškovi električne energije	5.000,00
170	2.1.5. Ostali troškovi materijala	5.000,00
180	2.2. Troškovi zarada i naknada zarada	670.285,00
190	2.2.1. Troškovi neto zarada	432.000,00
200	2.2.2. Troškovi poreza i doprinosa na teret zaposlenog	111.500,00
210	2.2.3. Troškovi doprinosa na teret poslodavca	33.785,00
220	2.2.4. Troškovi naknada po ugovoru o djelu	40.000,00
230	2.2.5. Troškovi naknada članovima odbora direktora	25.000,00
240	2.2.6. Naknade troškova zaposlenima na službenom putu	23.000,00
250	2.2.7. Pomoći i ostale isplate zaposlenima po Kolektivnom Ugovoru	5.000,00
260	2.3. Troškovi proizvodnih usluga	36.523,323
270	2.3.1. Troškovi PTT usluga	20.000,00
280	2.3.2. Troškovi za usluge održavanja nematerijalne imovine	2.500,00
290	2.3.3. Troškovi za usluge održavanja opreme	10.000,00
300	2.3.4. Troškovi zakupnina poslovnih prostorija	45.000,00
310	2.3.5. Troškovi marketinga	30.000,00
320	2.3.6. Rashodi za realizaciju projekata	36.415,823
330	2.4. Nematerijalni troškovi	169.000,00
340	2.4.1. Troškovi neproizvodnih usluga- notarske, advokatske usluge, revizije FI, usluge angažo	75.000,00
350	2.4.2. Troškovi stručnog obrazovanja zaposlenih	10.000,00
360	2.4.3. Troškovi stručnih publikacija	3.000,00
370	2.4.4. Ostale neproizvodne usluge	7.000,00
380	2.4.5. Troškovi reprezentacije	30.000,00
390	2.4.6. Premije osiguranja, nekretnine, postrojenja i oprema	5.000,00
400	2.4.7. Premije za obavezno osiguranje zaposlenih	8.000,00
410	2.4.8. Troškovi platnog prometa (provizije i dr.)	10.000,00
420	2.4.9. Troškovi ostalih poreza	1.000,00
430	2.4.10. Ostale usluge	20.000,00
440	2.5. Rashodi kamata	1.000,00
450	2.5.1. Rashodi kamata po finansijskom lizingu	1.000,00
460	2.6. Ostali rashodi	40.000,00
470	2.6.1. Sponzorstva	25.000,00
480	2.6.2. Donacije	15.000,00
490	3. OBAVEZE IZ PRETHODNE POSLOVNE GODINE	726.202,00
500	3.1. Ostale obaveze iz poslovanja	5.133,00
510	3.2. Rezervisana sredstva povodom sudskih sporova	71.069,00
520	3.3. Rezervisana sredstava po osnovu prigovora Korisnika	100.000,00
530	3.4. Obaveze za porez na dobit za 2024. godinu	550.000,00

DOO FOND ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

540	UKUPNI RASHODI	38.282,810
550	4. OBAVEZA ZA POREZ NA DOBIT	1,095.000,00
560	5. STANJE NA KRAJU GODINE	268.397,00

U strukturi planiranih odliva u 2025. godini najznačajniju stavku predstavljaju rashodi proizvodnih usluga **36.523.323,00€** (95,41% u odnosu na ukupne rashode) od čega rashodi za realizaciju projekata iznose **36.415.823,00€** (95,13% u odnosu na ukupne rashode).

U cilju dobijanja mišljenja vezanog za priznavanje rashoda za realizaciju projekata u smislu Zakona o porezu na dobit pravnih lica, Eko-fond se u više navrata obratio Ministarstvu finansija. Predmet obraćanja Ministarstvu je činjenica da je ovo Društvo osnovano s ciljem finansiranja pripreme, sprovođenja i razvoja programa, projekata i sličnih aktivnosti u oblasti očuvanja, održivog korišćenja, zaštite i unaprjeđivanja životne sredine, energetske efikasnosti i korišćenja obnovljivih izvora i energije na državnom i lokalnom nivou, i da se Eko-fond finansira putem naknada koje kroz pojedinačni akt obveznicima određuje nadležan organ, a koje naknade predstavljaju prihod Eko-fonda.

Dopis broj 03-011/23-34/1 poslat je 12.01.2023. godine Ministarstvu finansija sa ciljem da se obrazloži još jednom stav Eko-fonda i sagleda zahtjev koji je upućivan i ranije. U odgovoru Ministarstva finansija od 23.01.2023. godine (broj 07-490/29-184/2) navedeno je da „zahtjev Eko-fonda, da se prilivi i odlivi sredstava prikupljeni od emisijih kredita iskazuju samo u Bilansu stanja zaduženjem određenog prelaznog knjigovodstvenog računa, odnosno da se predmetna sredstva ne iskazuju u Bilansu uspjeha, **nije opravdan** jer isti nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu, MRS i MSFI. Takođe, nije nam poznato postojanje adekvatnog uporišta u zakonskim i drugim propisima, kojima je regulisano poslovanje Fonda, da se ovo pitanje tretira na način kako je predloženo od strane Eko-fonda”. Kao zaključak navodi se da „obveznik poreza na dobit će prilikom izračunavanja svoje oporezive dobiti, priznati prihode i rashode u iznosima utvrđenim bilansom uspjeha koji je sastavljen u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo, odnosno u skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima MRS, izuzev prihoda i rashoda za koje je ovim zakonom propisan drugačiji poreski tretman.

S obzirom na gore navedeno planirani su rashodi po osnovu poreza na dobiti i isti su iskazani u strukturi rashoda.

1. INVESTICIONA ULAGANJA I TEKUĆE ODRŽAVANJE

1.1. Planirana sredstva za nabavku osnovnih sredstava iznose 103.000,00€.

- 1.1.1. Planirana je i nabavka računara, mobilnih i fiksnih uređaja za zaposlene u ukupnom iznosu od 10.000,00€.
- 1.1.2. Nabavka ostale opreme/inventara za zaposlene u iznosu od 5.000,00€.
- 1.1.3. Eko-fond planira nabavku vozila sredstvima predviđenih projektom radi lakšeg i efikasnijeg funkcionisanja zaposlenih prilikom realizacije projektnih zadataka u iznosu od 50.000,00€.
- 1.1.4. Uslijed širenja poslovnih aktivnosti planirana je nabavka dodatnih licenci za računovodstveni softver koji koristi Eko-fond, u iznosu od 3.000,00€.
- 1.1.5. Iznos od 35.000,00€ će se iskoristiti za opremanje poslovnih prostorija i nabavku kancelarijskog namještaja.

1.2. Sredstva neophodna za održavanje opreme planirana su iznosu 5.000,00€.

Tekuće održavanje tehničke opreme planirano je na osnovu izdataka na održavanju tehničkih sistema u kancelarijama u kojima se vrši osnovna djelatnost u ukupnom iznosu od 5.000,00€.

2. RASHODI TEKUĆEG POSLOVANJA

2.1. Troškovi materijala planirani su u ukupnom iznosu od **45.000,00€**. Projektovani su na osnovu izdataka za materijal u toku 2024. godine uvećanih srazmjerno očekivanom obimu posla u 2025. godini, i obuhvataju:

2.1.1. Troškove kancelarijskog materijala u iznosu od 20.000,00€;

2.1.2. Trošak materijala za održavanje higijene u iznosu od 5.000,00€;

2.1.3. Troškove za gorivo u iznosu od 10.000,00€;

2.1.4. Troškove električne energije 5.000,00€;

2.1.5. Troškove ostalog materijala u iznosu od 5.000,00€.

2.2. Troškovi zarada i naknada zarada planirani su ukupnom iznosu od **670.285,00€**.

2.2.1.-2.2.3. Troškovi zarada po Ugovoru o radu

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji za izvršenje poslova iz djelokruga rada Eko-fonda, planiran je 41 izvršilac. Zaključno sa 12/2024 zaposleno je 22 lica koji imaju Ugovor o radu na neodređeno vrijeme, 2 lica koji imaju Ugovor o radu na određeno vrijeme, dok je sa Izvršnim direktorom radni odnos zasnovan do isteka mandata. Plan za 2025. godinu je da se dodatno zaposljavaju lica u skladu sa potrebama i obimom posla. Na osnovu toga ukupni izdaci po osnovu zarada planirani su iznosu od 577.285,00€.

2.2.4. Troškovi naknada po osnovu Ugovora o djelu

Ukupna sredstva za isplatu naknada po osnovu Ugovora o djelu planirala su u ukupnom iznosu od 40.000,00€.

2.2.5. Troškovi naknada članovima Odbora direktora

Bruto naknade za predsjednika i članove Odbora direktora planirane su u ukupnom godišnjem iznosu od 25.000,00€.

2.2.6. Troškovi naknada zaposlenima na službenom putu

Troškovi naknada zaposlenima na službenom putu koji čine troškove službenih putovanja u zemlji i inostranstvu (prevoz, smještaj, dnevnice i putno osiguranje), predviđeni su u iznosu od 23.000,00€.

2.2.7. Pomoći i ostale isplate zaposlenima po Kolektivnom ugovoru

U slučaju nastanka obaveze da se zaposlenom isplati neka od naknada garantovanih Kolektivnim ugovorom, planiran je iznos od 5.000,00€.

2.3. Troškovi proizvodnih usluga

Troškovi proizvodnih usluga iskazani su u ukupnom iznosu od **36.415.823,00€** i obuhvataju:

2.3.1. Troškove PTT usluga u iznosu od 20.000,00€, koji obuhvataju troškove fiksne i mobilne telefonije, interneta, slanja pošte i slično.

2.3.2. Troškovi usluga održavanja nematerijalne imovine u odnosu od 2.500,00€, a odnose se na održavanje i nadogradnju licence za računovodstveni softver.

- 2.3.3. Troškovi za usluge održavanja opreme odnose se na održavanje vozila koje je uzeto putem finansijskog lizinga, održavanje novih vozila, kao i opreme u kancelarijama planirani su u iznosu od 10.000,00€.
- 2.3.4. Troškovi zakupnina poslovnih prostorija planirani su u iznosu od 45.000,00€.
- 2.3.5. Troškovi marketinga planirani su u iznosu od 30.000,00€. Planirana sredstva će se iskoristiti za promociju planiranih projekata. Planirano je da se promocije vrše putem televizijskih emitera, društvenih mreža, kao i putem veb-portala. Uzimajući u obzir da Eko-fond raspisuje javne konkurse od ključnog je značaja da se javnost informiše o svim detaljima i benefitima planiranih projekata.
- 2.3.6. Rashodi za realizaciju projekata utvrđeni su na osnovu Programa rada za 2025. godinu i iznose 6.205.000,00€ od priliva aukcije, međunarodna saradnja u iznosu od 1.167.430,00€, prenijeta sredstva za realizaciju projekata u iznosu od 29.043.393,38€. (ukupan iznos 36.415.823,00€)

U tabeli u nastavku prikazan je pregled projekata podijeljenih po službama:

Redni broj	Naziv projekta (Životna sredina)	Budžet projekta
3.1.1	<i>Javni konkurs za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) jedinicama lokalnih samouprava za realizaciju projekta uklanjanja otpada odbačenog u životnu sredinu (tzv. „divlje deponije”)</i>	400.000,00
3.1.2	<i>Javni konkurs za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) jedinicama lokalne samouprave za projektovanje, uređenje i održavanje zelenih površina</i>	300.000,00
3.1.3	<i>Javni konkursi za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) za realizaciju projekta nabavke komunalne opreme i uređaja za upravljanje otpadom</i>	1.000.000,00
3.1.4	<i>Unaprjeđenje katastra zagađivača životne sredine(II FAZA) i integracija u Informacioni sistem zaštite životne sredine i razvoj djelatnosti Eko-fonda</i>	1.245.000,00
3.1.5	<i>Prikupljanje vozila van upotrebe sa teritorije Crne Gore</i>	100.000,00
3.1.6	<i>Projekat sakupljanja elektricnog/elektronskog otpada iz domaćinstva</i>	400.000,00
3.1.7	<i>Unapredjenje infrastrukture vodosnabijevanja, ocuvanja vodoizvorista i zaštite životne sredine u LS</i>	680.000,00
Ukupno ZŽS		4.625.000,00
Redni broj	Naziv projekta (EE)	Budžet projekta
3.2.1	<i>Podsticaji za unapredjenje e-mobilnosti u Crnoj Gori</i>	100.000,00
3.2.2	<i>Javni konkurs za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) za nabavku energetske efikasne opreme i uređaja u domaćinstvima</i>	400.000,00
3.2.3	<i>Podsticaji za primjenu mjera energetske efikasnosti u domaćinstvima i privredi</i>	760.000,00
3.2.4	<i>Podsticaji za primjenu mjera energetske efikasnosti u javnom sektoru</i>	200.000,00
3.2.5	<i>Modernizacija javne rasvjete i označavanje objekata u okviru kompleksa Kliničkog centra Crne Gore</i>	120.000,00
Ukupno EE		1.580.000,00

DOO FOND ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

Redni broj	Naziv projekta (Medunarodna služba)	Budžet projekta
<i>1</i>	<i>Grant ZKF (Improving capacities of the National Focal Point in Montenegro for the engagement with the GCF and strengthening of the country's strategic project pipeline to support the implementation of the updated Nationally Determined Contribution (NDC 2))-grant</i>	110.000,00
<i>2</i>	<i>Saradnja Javnog Fonda za zaštitu životne sredine Republike Slovenije i Eko-fonda</i>	1.000.000,00
<i>3</i>	<i>Danube Region Programme ESINERGY</i>	57.430,00
<i>4</i>	<i>Finansiranje izrade projektne dokumentacije za realizaciju infrastrukturnih projekata</i>	500.000,00
UKUPNO		1.167.430,00

2.4. Nematerijalni troškovi

Nematerijalni troškovi planirani su ukupnom iznosu od **169.000,00€** i odnose se na:

2.4.1. Troškovi neproizvodnih usluga: notarske, advokatske usluge, usluge revizije finansijskih iskaza, usluge angažovanja agencija za usluge marketinga i dizajna i sl u ukupnom iznosu od 75.000,00€.

Po osnovu Ugovora o pružanju advokatskih usluga planiran je mjesečni iznos od 1.452,00€, odnosno na godišnjem nivou iznos od 17.424,00€.

Po potrebi biće angažovane i stručne konsultantske kompanije koje će pružati tehničku podršku pri realizaciji projektnih aktivnosti, isključivo za usluge za koje Eko-fond nema ekspertizu.

2.4.2. Troškovi stručnog usavršavanja zaposlenih planirani su u iznosu od 10.000,00€.

2.4.3. Troškovi stručnih publikacija planirani su u iznosu od 3.000,00€.

2.4.4. Ostale neproizvodne usluge poput održavanje veb-sajta, nadogradnja veb-sajta, održavanje domena, google naloga i slično, planirane su ukupnom iznosu 7.000,00€.

2.4.5. Troškovi reprezentacije planirani su u iznosu od 30.000,00€, a odnose se nabavku za potrebe kancelarije, i ostale troškove reprezentacije.

2.4.6. Troškovi premije osiguranja vozila, nekretnine, postrojenja 5.000,00€

2.4.7. Troškovi premija obaveznog osiguranja zaposlenih 8.000,00€

2.4.8. Troškovi platnog prometa u iznosu od 10.000,00€

2.4.9. Troškovi ostalih poreza u iznosu od 1.000,00€

2.4.10. Ostale usluge u iznosu od 20.000,00€.

2.5. Rashodi kamata

2.5.1. Podrazumijevaju izdatke za kamate po osnovu Ugovora o finansijskom lizingu za nabavku opreme (vozila), potpisanog 31.12.2020. godine. Planirani iznos je 1.000,00€

2.6. Ostali rashodi

Ostali rashodi planirani su u ukupnom iznosu od **40.000,00€** i odnose se na:

2.6.1. Sponzorstvo – Izdaci za sponzorstva planirani su u iznosu od 25.000,00€. Kroz ovaj vid izdataka Eko-fond će podsticati ekološki prihvatljive projekte, a ujedno i promovisati svoje projekte planirane za 2025. godinu.

2.6.2. Donacije – Kao društveno odgovorna firma Eko-fond će takođe izdvojiti 15.000,00€ za donacije inicijativama koje imaju za cilj povećanje svijesti javnog mnjenja kada su u pitanju zaštita životne sredine i energetska efikasnost.

3. OBAVEZE IZ PRETHODNE POSLOVNE GODINE

3.1. Ostale obaveze iz poslovanja

Za Ugovor o finansijskom lizingu za nabavku opreme (vozila), potpisanog 31.12.2020. godine preostali dug u iznosu od 5.133,00€ isplatiće se u ovoj godini.

3.2. Rezervisana sredstva povodom sudskih sporova

Po osnovu sudskih sporova rezervisana su sredstva u iznosu od 71.069,00€. Rezervisanje povodom sudskog spora sa prethodnim Izvršnim direktorom koji se vodi kod nadležnog suda i rezervisanje za spor koji je u toku, a vodi se između Eko fonda i bivše zaposlene.

3.3. Rezervisana sredstva po osnovu prigovora Korisnika

Po osnovu mogućih prigovora Korisnika rezervisali smo sredstva u iznosu od 100.000,00€.

3.4. Obaveze za porez na dobit za 2024. godinu

Iznos od 550.000,00€ biće iskorišćen za izmirenje Poreza na dobit za 2024. godinu.

4. OBAVEZA ZA POREZ NA DOBIT

Sredstva u iznosu od 1.095.000,00€ neće se iskoristiti za realizaciju projekata u 2025. godini, već će u tom iznosu biti plaćen porez na dobit (obaveza za plaćanje dospijeva u martu 2026. godine)

5. STANJE NA KRAJU GODINE

Iznos od 268.397,00€ iskoristiće se za finansiranje poslovnih aktivnosti u prvom kvartalu 2026. godine.

IV REALIZACIJA FINANSIJSKOG PLANA

Za realizaciju Finansijskog plana za 2025. godinu, odgovoran je Izvršni direktor Eko-fonda. Izvršni direktor prijedlog Finansijskog plana dostavlja Odboru direktora, koji ga usvaja uz prethodnu saglasnost Osnivača.

Raspored sredstava po ovom planu vršiće se u skladu sa donijetim odlukama, Programom i planom rada, utvrđenim kriterijumima i mjerilima, zaključenim ugovorima i drugim aktima koje donosi Eko-fond u skladu sa zakonom, u cilju ostvarivanja nadležnosti i funkcije

Predlog Finansijskog plana za 2025. godinu dostavlja se Osnivaču na razmatranje i davanje saglasnosti.